

ΕΥΝΑΞΙΣΜΟΣ

«Οπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ Συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Ἑφ. δ', 3)

Ίδιοκτήτης: ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Διεύθυνση:

Βασιλέως Γεωργίου Α' 5, 241 33, Καλαμάτα

Τηλ.: 2721 023176, Fax: 2721 026478

E-mail: info@xristegi.gr

Ίστοσελίδα: www.xristegi.gr

✉ Χριστιανική Στέγη Καλαμάτας

Έκδοτης-Διευθυντής: Δημήτριος Ν. Καρτσώνης

Δημιουργικό-Παραγωγή:

ΛΥΧΝΙΑ Α.Ε. τηλ.: 210 3410436 • www.lyhnia.com

Έλεύθερη Συνδρομή με ένδεικτικό ποσό τά 20 €

IBAN Τραπεζικών Λογαριασμών στην Έπωνυμία του Συλλόγου:

Έθνική Τράπεζα της Ελλάδος:

GR04 0110 2200 0000 2204 8020 634

Τράπεζα Πειραιώς:

GR53 0171 3430 0063 4316 3450 051

Alpha Bank:

GR09 0140 5000 5000 0210 1350 567

Eurobank - Έλληνικά Ταχυδρομεία-ΕΛ.ΤΑ.:

GR79 0260 1280 0001 1020 1721 572

228

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ: Τό Φθινόπωρο του Κόσμου καί ἡ Ἀναζήτηση τῆς Θείας Σκέπης στήν Ἐπικαιρότητα

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

227

Φῶς Ὁρθοδοξίας στήν Ἀφρική: Ὁ Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. κ. Θεόδωρος Β' ἐξομολογεῖται στόν Ρ/Σ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ 102 FM

228

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΡΤΣΩΝΗΣ

Ὁ Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεόδωρος Β' στή Μανιάτικη γῆ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

230

Ἀπλή Ὁρθόδοξη Δογματική: Ὑπό τό Μαφόριον τῆς Χάριτος. Δογματική καί Ἐκκλησιολογική Θεώρηση τῆς Ἀγίας Σκέπης

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΚΙΑΔΑΚΗΣ

233

Γεροντικοῦ Διδάγματα: Περί Καταληλῆς (κουτσομπολιοῦ καί κατάκρισης)

235

Στοχασμοί & Ἀπόηχοι: Σκέψεις πάνω στήν ἡρωική Ἐποποιία τοῦ 1940 -1941

ΜΕΡΟΠΗ Ν. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

236

Ναρκαλιευτικό «Πηνειός». Μνήμη κατ' ἔτος τῶν ἡρώων στήν Πρέβεζα

ΜΙΧΑΗΛ ΑΥΔΙΚΟΣ

238

Ἡ ναυμαχία τοῦ Ναβαρίνου (20 Ὀκτωβρίου 1827)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

240

«Ὁ σπόρος ἐστίν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. 8, 5-15)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΩΤ. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

242

Εἶναι ἐπιλογή μας τό ἄν θά ἀκολουθήσουμε μία καταστροφική πνευματικά πορεία, ἢ μία Ἀναστάσιμη καί φωτεινή...

244

ΑΡΧΙΜ. ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Γνωριμία μέ τήν Κλίμακα: Λόγος Εἰκοστός ἕκτος - Περί διακρίσεως (Μέρος πρῶτο)

246

Ἐπιμέλεια: ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΜΕΝΤΗ

Ποιά ἐμβόλια πρέπει νά κάνουν οἱ ἐνήλικες τό Φθινόπωρο;

248

ΔΡ. ΣΤΑΜΑΤΟΥΛΑ ΤΣΙΚΡΙΚΑ

Κόπος καί μόχθος: τό τίμημα γιά τή χρήση τοῦ ἀγαθοῦ τῆς ἐνέργειας

250

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΕΤΡΟΥΛΕΑΣ

Ψυχο-γράφημα: Νά πάω σέ ψυχολόγο ἢ σέ πνευματικό;

252

ΑΓΓΕΛΙΚΗ-ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ι. ΠΑΠΑΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μέ τόν φακό τοῦ **ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ**: Λαοθάλασσα πιστῶν γιά τή θαυματουργή Ἱερή Εἰκόνα «Παναγία Βουλκανιώτισσα» στή Μεσσήνη

254

Ἐπί τοῦ Πιεστηρίου: Ἡ Λιτανεία τῆς Ἱερῆς Εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Βουλκανιώτισσας ἐντάχθηκε στό Ἐθνικό Εὐρετήριο Ἀυτῆς Πολιτιστικῆς Κληρονομιάς τῆς Ελλάδας

256

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ:

Τό Φθινόπωρο τοῦ Κόσμου καί ἡ Ἀναζήτησις τῆς Θείας Σκέπης στήν Ἐπικαιρότητα

Ὁ Ὀκτώβριος διαχρονικά σηματοδοτεῖ μιά περίοδο μετάβασης, κατά τήν ὁποία ἡ φύση προετοιμάζεται γιά τόν χειμῶνα καί ὁ ἄνθρωπος καλεῖται σέ ἐσωτερική ἀνασυγκρότηση. Στό πλαίσιο τῆς τρέχουσας ἐπικαιρότητας τοῦ 2026, ὁ μήνας αὐτός προσλαμβάνει βαθιές θεολογικές προεκτάσεις. Οἱ σύγχρονες κοινωνικές καί γεωπολιτικές προκλήσεις ἀναδεικνύουν τήν ἐπιτακτική ἀνάγκη γιά πνευματική ἐπαγρύπνηση ἀπέναντι στήν κρίση τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων.

Ἡ κοινωνική πραγματικότητα συγκλονίζεται τό τελευταῖο διάστημα ἀπό ἀλλεπάλληλες γυναικοκτονίες καί ἐγκλήματα, πού ἀποκαλύπτουν μιά βαθύτατη ἠθική καί πνευματική διάβρωση. Ἀπό θεολογική σκοπιά, ἡ ἄσκηση βίας καί ἡ ἀφαίρεση τῆς ζωῆς ἀποτελοῦν τή μέγιστη ἀπαξίωση τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, τό ὁποῖο ἔχει πληστεῖ «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ. Ἡ ἔξαρση αὐτῶν τῶν φαινομένων πηγάζει ἀπό μιά διάχυτη ὑπαρξιακή ἀνασφάλεια.

**Σημασία ἔχει ἡ διαρκὴς ἀναζήτησις
γιά νόημα καί σωτηρία.**

Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, ἀποκομμένος ἀπό τήν πηγή τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης, ἐγκλωβίζεται στόν ἐγωκεντρισμό. Μέσα στό πνευματικό του κενό, καταφεύγει συχνά σέ ψευδαισθήσεις ἐλέγχου, κτητικότητας ἢ σέ καταστροφικές ἐπιλογές, οἱ ὁποῖες ἀποβαίνουν μοιραῖες γιά τήν ὑπαρξή του καί τήν κοινωνική συνοχή.

Παράλληλα, οἱ συνεχιζόμενες διεθνεῖς συγκρούσεις καί ἡ οἰκολογική κρίση αὐτοῦ τοῦ φθινοπώρου ἐπιτείνουν τό αἶσθημα τοῦ ἀδιεξόδου.

**Πίσω ἀπό κάθε ἀνησυχητική εἰδηση
κρύβονται ἰδιοτελεῖς συμφέροντα καί
πάθη, πού τό πιθανότερο εἶναι πῶς
δέν θά τά μάθουμε ποτέ.**

Ἡ χριστιανική θεολογία ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ εἰρήνη καί ὁ σεβασμός πρὸς τήν Κτίση δέν ἀποτελοῦν ἀφηρημένες ἰδέες, ἀλλὰ ἔμπρακτο καθῆκον.

Ὁ ἄνθρωπος καλεῖται νά λειτουργήσει ὡς «οἰκονόμος» καί «εἰρηνοποιός», ἀναλαμβάνοντας τήν εὐθύνη τῶν πράξεών του.

Κατά τόν μῆνα αὐτό, ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀγίας Σκέπης τῆς Θεοτόκου προσφέρει ἓνα διαχρονικό σημεῖο ἀναφορᾶς. Ἡ ἔννοια τῆς «σκέπης» ἀποκτᾷ μιά ἄλλη δυναμική, καθὼς ὁ ἄνθρωπος ἀναζητεῖ αὐθεντικό καταφύγιο ἀπό τήν ἀποξένωση τῆς ψηφιακῆς ἐποχῆς καί τόν καταγιισμό ὧσων συμβαίνουν γύρω του.

Πίσω ἀπό κάθε ἀνησυχητική εἰδηση κρύβονται ἰδιοτελεῖς συμφέροντα καί πάθη, πού τό πιθανότερο εἶναι πῶς δέν θά τά μάθουμε ποτέ. Ἀλλὰ, σημασία ἔχει ἡ διαρκὴς ἀναζήτησις γιά νόημα καί σωτηρία, ἀποδεικνύοντας ὅτι ἡ θεολογικὴ σκέψις παραμένει ζωντανή, προσφέροντας ἀπαντήσεις σὰ σύγχρονα ὑπαρξιακά ἀδιέξοδα.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Φῶς Ὁρθοδοξίας στήν Ἀφρική:

Ὁ Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. κ. Θεόδωρος Β΄ ἐξομολογεῖται στόν Ρ/Σ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ 102FM

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Συνέντευξη

Μακαριωτάτου Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρου Β΄

Ὁ Μακαριώτατος Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος Β΄ με τὴν ἐπὶ ἐκείνου & τὴν φροντίδα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσόστομου Γ΄ παραχώρησε συνέντευξη στὸν **Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ, 102FM.**

Σ' αὐτὴν ὁ Μακαριώτατος ἀναγράμμιζε στὰ παιδιὰ τοῦ χῆριος, στὸ ἄνταρ τῆς γῆρας γιὰ τὴν ἱεραποστολή καὶ γιὰ τὸ σημερινὸ ἔργο & τὴς ἀνάγκης τοῦ Πατριάρχου.

Ἡ συνέντευξη εἶναι προγραμματισμένη νὰ μεταδοθῇ:

Σάββατο, 12 Σεπτεμβρίου 2026, σὺς 18:00 ,

Κυριακὴ, 13 Σεπτεμβρίου, σὺς 02:00 , σὺς 15:00' καὶ σὺς 22:00'

Δευτέρα, 14 Σεπτεμβρίου 2026, σὺς 15:00'.

Μεταδίδεται **ραδιοφωνικὰ 102 FM** στὸν Νορὸ Μισσηνίας καὶ **δωδεκανησιακὰ: www.xristegi.gr, Ενότητα: «Ραδ. Στεγὴς».**

Μία πολὺ ενδιαφέρουσα συνέντευξη γιὰ κτὴ ἀντιμέτωπο Χριστιανὸ τοῦ παλαιοῦ με τὸν καιρὸ τοῦ καὶ ποιεῖ νὰ φέρεται σὲ ἀφῆλῃς ἀναγκαστικὴ ἀναγκή.

Ἀν ὅλως νὰ ἀντιμετώπιζε τὴν ψυχὴ σου μὴ τὴν χῆρις...

Καλὴ Ἀναχώρηση!

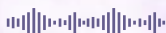
Μία ξεχωριστὴ πνευματικὴ καὶ δημοσιογραφικὴ στιγμή εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ ζήσουν οἱ ἀκροατὲς τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Χριστιανικῆς Στέγης Καλαμάτας. Μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψή του στὴ Μάνη, ὁ Μακαριώτατος Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης

Ἀφρικῆς κ.κ. Θεόδωρος Β΄ παραχώρησε μιὰ ἀποκλειστικὴ συνέντευξη στόν πολιτικὸ ἐπιστήμονα καὶ συγγραφέα κ. Κωνσταντῖνο Χολέβα καὶ τὸν δημοσιογράφου καὶ ὑπεύθυνου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Πρακτορείου Arxon.gr κ. Ἐπαμεινώνδα Μανδρώνη.

Ἡ συνέντευξη πραγματοποιήθηκε μετὰ τὴν πατρικὴ φροντίδα καὶ εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Μάνης κ. Χρυσόστομου Γ΄ καὶ μεταδόθηκε ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ «102 FM» τῆς Περιφέρειας Μεσσηνίας, τὸν τηλεοπτικὸ σταθμὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας «Λύχνος», καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Arxon.gr.

Σέ μιά καθηλωτική έξομολόγηση, ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στά παιδικά του χρόνια στή λεβεντογέννα Κρήτη, ἐκεῖ ὅπου γεννήθηκε ἡ σπίθα τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς. Μίλησε γιά τήν ἱστορική πορεία τοῦ Θρόνου τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τίς προκλήσεις τῆς Ὁρθοδοξίας στόν σύγχρονο κόσμο, ἀλλὰ καί τήν καθημερινότητα στήν ἀφρικανική ἥπειρο. Μέ λόγο συγκινητικό περιέγραψε τή φτώχεια καί τίς ἀσθένειες πού μαστίζουν τοὺς ἐκεῖ ἀδελφούς μας, οἱ ὅποιοι, ὅμως, παραδίδουν μαθήματα ζωῆς, διατηρώντας τό χαμόγελο, τό τραγούδι καί τήν ἀκλόνητη ἐλπίδα τους στόν Θεό. Παράλληλα, ἀνέδειξε τό τεράστιο ἔργο πού ἐπιτελεῖται σήμερα, ἀλλὰ καί τίς πιεστικές ἀνάγκες τοῦ Πατριαρχείου σέ ἔμπυχο δυναμικό καί ὑλικά ἀγαθά.

Πίσω ἀπό τίς κάμερες καί ὡς ὑπεύθυνος γιά τή ραδιοφωνική καταγραφή, μοιραζόμουν τήν τεχνική ἀγωνία γιά τό τέλειο ἀποτέλεσμα μέ τό δέος τοῦ νά ἀκοῦς, ἴλεξη πρὸς ἴλεξη, ἕναν ζωντανό Ἀπόστολο τῶν ἡμερῶν μας. Ἀπό τά πολλὰ καί σημαντικά τῆς συνέντευξης, κρατῶ δύο σημεῖα πού μέ συγκλόνισαν:

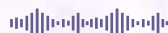
Πρῶτον, τό «θαῦμα» τῶν τεσσάρων ἀνθρώπων: Ὁ Μακαριώτατος ἀποκάλυψε ὅτι στό κεντρικό ἐπιτελεῖο τοῦ Πατριαρχείου ἀπασχολοῦνται μόλις τέσσερα πρόσωπα! Εἶναι σχεδόν ἀπίστευτο πῶς αὐτή ἡ ὀλιγομελής ὁμάδα συντονίζει ἕνα τιτάνιο ἔργο σέ μιά ὁλόκληρη ἥπειρο. Οἱ προκλήσεις τους ξεκινοῦν ἀπό τά αὐτονόητα –τὴν ἐξασφάλιση τροφῆς καί νεροῦ– καί φτάνουν μέχρι τὴν ἀπαιτητική μετάφραση τῆς Κατήχησης σέ δεκάδες τοπικές διαλέ-

κτους, μέ ἀπόλυτο σεβασμό στά ἥθη τῶν ντόπιων.

Δεύτερον, ἡ προτροπὴ τοῦ «*Τώρα*»: Ἀναφερόμενος στὶς ἀνάγκες τῆς Ἱεραποστολῆς, ὁ Πατριάρχης δὲν ἔκανε μιά ἀπλή ἔκκληση. Ἔδωσε μιά δυναμική, σχεδόν ρυθμική προτροπή: «*Τώρα, τώρα, τώρα!*». Χωρὶς καθυστέρηση, χωρὶς ἀναβολές, νά πάρει κάποιος τὴν ἀπόφαση νά διακονήσῃ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολή, εἴτε περιστάσιακά εἴτε ν' ἀφιερωθεῖ ὁλοκληρωτικά σ' αὐτήν.

Αὐτά τὰ δύο σημεῖα ξεπερνοῦν τὰ ὅρια μιᾶς δημοσιογραφικῆς καταγραφῆς καί ἀγγίζουν τὴν πνευματικὴ ζωὴ κάθε πιστοῦ. Ἀπὸ τὴ μία, ἡ ὀλιγομελής ὁμάδα τῆς Ἀλεξάνδρειας μᾶς θυμίζει ὅτι στόν πνευματικό ἀγῶνα δὲν μετρᾶνε οἱ ἀριθμοί, ἀλλὰ ἡ πίστη. Ὅταν ἔχουμε βοήθὴ τὸν Ἀρχηγό τῆς Πίστεώς μας, τὰ λίγα γίνονται πολλὰ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, τό πατριαρχικό «*Τώρα*» μᾶς καλεῖ νά ἐγκатаλιψοῦμε τίς ἀναβολές στὶς δικές μας μεγάλες ἀποφάσεις, ἐνεργώντας ἅμεσα γιά τό ὄφελος τῆς ψυχῆς μας καί τῆς διακονίας τοῦ πλησίου.

Κάθε ἐνδιαφερόμενος μπορεῖ ν' ἀναζητήσει τὴ συγκεκριμένη συνέντευξη στο διαδίκτυο.

Δημήτριος Καρτσώνης

Ὁ Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεόδωρος Β΄

στή Μανιάτικη γῆ

Ἡ γειτνιάζουσα Ἱερά Μητρόπολη Μά-
νης, κατά τό διήμερο 7 καί 8 Σεπτεμβρίου
2026, εἶχε τή μοναδική εὐλογία καί χαρά
νά ἐπισκεφθῇ τά αἵματοβαμμένα χώματά
της ὁ Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας
καί πάσης Ἀφρικῆς κ. κ. Θεόδωρος Β΄ καί
νά ἐορτάσει μέ ἰδιαίτερη λαμπρότητα τήν
ἐορτή τοῦ Γενεθλίου τῆς Ὑπεραγίας Θε-
οτόκου στήν πανηγυρίζουσα Ἱερά Μονή
Παναγίας Γιάτρισσας Ταυγέτου.

Ἡ ἐπίσημη ὑποδοχή τοῦ Προκαθη-
μένου τοῦ Δευτερόθρονου Πατριαρχείου
Ἀλεξανδρείας στήν εὐανδρο καί ἡρωοτό-
κο Μάνη πραγματοποιήθηκε τή Δευτέρα
7 Σεπτεμβρίου, στό Ἐπισκοπεῖο Μάνης,
στό Γύθειο, ἀπό τήν τοπική Ἐκκλησία, τίς
ἀρχές καί τόν λαό τῆς Μάνης.

Τό ἴδιο ἀπόγευμα ὁ Πατριάρχης προ-
εξῆρχε στόν Μέγα Πανηγυρικό Πατριαρ-
χικό Ἑσπερινό τῆς ἐορτῆς τοῦ Γενεσίου
τῆς Θεοτόκου στήν Ἱερά Μονή Παναγίας
Γιάτρισσας.

Τό πρωί τῆς κυριωνύμου ἡμέρας,
τοῦ Ὁρθοῦ καί τῆς Πατριαρχικῆς Θείας
Λειτουργίας προεξῆρχε ὁ Μακαριώτατος
Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρος Β΄,
συλλειτουργοῦντων τῶν Σεβασμιω-
τάτων Μητροπολιτῶν Γουινέας κ. Γε-
ωργίου, τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου
Τοηλάρας κ. Προδρόμου καί τοῦ φιλο-
ξενοῦντος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη
Μάνης κ. Χρυσοστόμου.

Ὁ Μητροπολίτης Μάνης κ. Χρυσό-
στομος, στήν προσφώνησή του πρὸς τόν
Μακαριώτατο Πατριάρχη, ἐξέφρασε τή
μεγάλη τιμή καί τή συγκίνησή του ἀπό

τὴν παρουσία
τοῦ Πατριάρχου
Ἀλεξανδρείας
κ. κ. Θεόδωρου
Β΄ στή Μάνη.

Ἀναφέρθηκε στό ἀγωνιστικό καί ἱεραπο-
στολικό φρόνημά του, ἐνῶ δέν παρέλειψε
νά ἐξάρει τό ἱεραποστολικό του ἔργο στήν
Ἀφρική καί τή συμβολή του στή διάδοση
τῆς Ὁρθοδοξίας. Τέλος, προσέφερε στόν
Μακαριώτατο ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Μητρο-
πόλεως Μάνης τό Μετάλλιο τῆς «Παναγί-
ας Γιάτρισσας» καί ἓνα Ἅγιο Ποτήριο, ὡς
σύμβολα τιμῆς, εὐχαριστίας καί ἐνότητας.

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Μακαριώ-
τατος Πατριάρχης ἐστίασε στήν ἀξία τῆς
ἀγάπης καί τοῦ ἐλέους ὡς βασικῶν στοι-
χείων τῆς ἱεραποστολῆς. Ἀναφέρθηκε
στό ἱεραποστολικό ἔργο στήν Ἀφρική, τίς
μεγάλες ἀποστάσεις καί τίς διαφορετικές
γλῶσσες καί παραδόσεις, τίς ἀσθένειες
πού ταλαιπωροῦν τοὺς ντόπιους, μέ κύρια
προέλευσή τους τό μόλυσμένο νερό, καί
κατέληξε ὑπογραμμίζοντας ὅτι ὁ Χριστὸς
ἐνώνει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς δια-
κρίσεις φυλῆς καί χρώματος.

Τὴν προηγούμενη ἡμέρα, 7 Σεπτεμβρίου
2026, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης μετέβη
στό χωριὸ Σελινίτσα Γυθείου, ὅπου τελέσθηκε
Ἁγιασμός καί τοποθετήθηκε θεμέλιος λίθος
ἀπὸ τόν Πατριάρχη στόν πρὸς ἀνέγερση
Ἱερό Ναό Ἁγίου Νεκταρίου Μητροπολίτου
Πενταπόλεως.

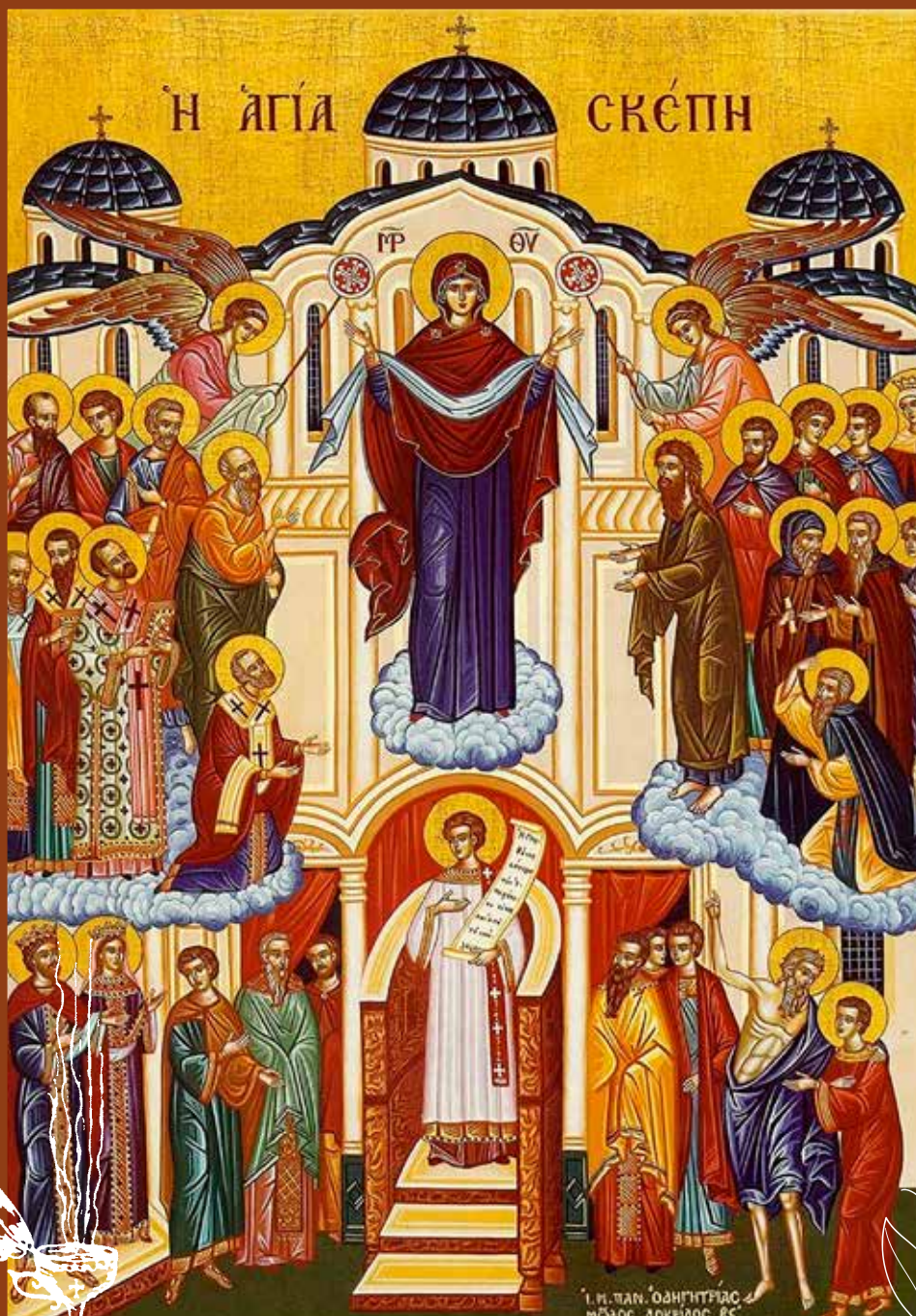
Πρὶν ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἰδιαίτερου ἐκκλή-
σιαστικοῦ καὶ συμβολικοῦ χαρακτῆρα
ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου
στή μανιάτικη γῆ, ἀναγορεύτηκε Ἐπίτιμος
Δημότης Ἀνατολικῆς Μάνης σὺν κληιστῷ
Γυμναστήριον Ἀρεόπολης Μάνης.

Ἀξιοσημείωτο εἶναι ὅτι ἡ Μάνη, κατὰ
τὴ διάρκεια τῆς ἐπίσκεψης τοῦ Μακαριω-
τάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, εἶχε τὴν
εὐλογία νὰ προσκυνήσει καὶ ἀπότμημα
ἱεροῦ λειψάνου τῆς χειρὸς τοῦ Ἁγίου Νε-
κταρίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως τοῦ
θαυματουργοῦ.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ἡ Ἁγία Σκέπη τῆς Θεοτόκου
στόν Ἱερό Ναό Βλαχερνῶν στήν Κωνσταντινούπολη

Ὑπὸ τὸ Μαφόριον τῆς Χάριτος: Δογματικὴ καὶ Ἐκκλησιολογικὴ Θεώρηση τῆς Ἀγίας Σκέπης

**Ὑπὸ τὸ Μαφόριον τῆς Χάριτος:
Δογματικὴ καὶ Ἐκκλησιολογικὴ Θε-
ώρηση τῆς Ἀγίας Σκέπης**

Ἡ εἰκόνα τῆς Ἀγίας Σκέπης τῆς Θεοτόκου ἀποτελεῖ μιά ἀπὸ τίς πιό βαθιές θεολογικὲς καὶ δογματικὲς ἀποτυπώσεις τοῦ προσώπου τῆς Παναγίας στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἡ εἰκονογραφία της βασίζεται στὸ ὄραμα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ στὸν Ἱερό Ναὸ τῶν Βλαχερνῶν στὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπου εἶδε τὴ Θεοτόκο νὰ ἀπλῶνει τὸ φωτεινὸ της πέπλο (μαφόριο) πάνω ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, προστατεύοντάς τους.

Δογματικά, ἡ εἰκόνα ἐξαίρει τὸν ρόλο τῆς Παναγίας ὡς Μεσίτριας καὶ Πρεσβευτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τοῦ Θεοῦ. Ἡ Θεοτόκος δὲν εἰκονίζεται ὡς αὐτόνομη πηγὴ σωτηρίας, ἀλλὰ ὡς ἐκείνη πού μεταφέρει τίς δεήσεις τῶν ἀνθρώπων στὸν Υἱό της. Ἡ στάση τῶν χειρῶν της, σὲ σχῆμα δέησης, ὑπογραμμίζει τὴ διαρκὴ μεσιτεία της, ἡ ὁποία ἀπορρέει ἀπὸ τὴ Χριστολογικὴ δογματικὴ ἀλήθεια: ἐπειδὴ δάνεισε τὴν ἀνθρώπινη σάρκα στὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ, ἔγινε ἡ «κλίμακα» πού ἐνώνει τὸν οὐρανὸ μὲ τὴ γῆ.

Θεολογικά, τὸ ἀπλῶμένο πέπλο (ἡ

Σκέπη) συμβολίζει τὴν Ἐκκλησιολογικὴ διάσταση τῆς Παναγίας. Ἡ Θεοτόκος λειτουργεῖ ὡς ζωντανὴ σκέπη καὶ καταφύγιο, ἐνσαρκώνοντας τὴν ἀγαπητικὴ πρόνοια τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν κόσμο. Τὸ πέ-

Ἡ εἰκονογράφηση τῆς Ἀγίας Σκέπης τῆς Θεοτόκου ἀποτυπώνει μὲ ἀκρίβεια τὸ θαυμαστὸ γεγονός πού ἔζησε ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας ὁ διὰ Χριστὸν σαλός.

πλο δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα ὕφασμα, ἀλλὰ ἡ ἴδια ἡ Θεία Χάρη, πού περιβάλλει, παρηγορεῖ καὶ προστατεύει τὴν κοινότητα τῶν πιστῶν ἀπὸ τοὺς ὁρατοὺς καὶ ἀόρατους ἐχθροὺς.

Ἐπιπλέον, ἡ εἰκόνα φέρει ἓναν ἔντονο ἐσχατολογικὸ χαρακτήρα. Ἡ παρουσία τῶν Ἀγίων καὶ τῶν ἀγγέλων πού τὴν πλαισιώνουν φανερώνει τὴ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία, ἡ ὁποία βρίσκεται σὲ διαρκὴ κοινωνία μὲ τὴ στρατευόμενη Ἐκκλησία τῆς γῆς.

Ἡ Ἁγία Σκέπη μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ σωτηρία εἶναι μιά συλλογικὴ ἐμπειρία μέσα σὲ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ εἰκονογράφηση τῆς Ἀγίας Σκέπης τῆς Θεοτόκου ἀποτυπώνει μὲ ἀκρίβεια τὸ θαυμαστὸ γεγονός πού ἔζησε ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας ὁ διὰ Χριστὸν σαλός.

Στὶς παραδοσιακὲς βυζαντινὲς καὶ ρωσικὲς εἰκόνες τῆς ἐορτῆς (γνωστῆς

καί ως Pokron), τό σκηνικό χωρίζεται συνήθως σέ δύο ἐπίπεδα.

Στό πάνω μέρος ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ἐμφανίζεται ὀρθώσμη, περιβεβλημένη μέ φῶς, νά κρατᾷ καί νά ἀπλῶνει τό φωτεινό της πέπλο (μαφόριο) πάνω ἀπό τό ἐκκλησιασμά. Πλαιοσιώνεται ἀπό πλῆθος ἀγγέλων καί Ἀγίων (ὅπως ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος καί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος).

Στό κάτω μέρος ἀπεικονίζεται τό ἐσωτερικό τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν. Στά δεξιά τῆς εἰκόνας, ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας ὁ σαλὸς εἰκονίζεται ρακένδυτος (συχνά μέ γυμνό στήθος ἢ δείχνοντας πρὸς τόν οὐρανό) νά στρέφεται πρὸς τόν μαθητὴ τοῦ Ἐπιφάνιο καί νά τοῦ ἰλέει: «*Βλέπεις, ἀδελφέ, τὴν Κυρία καί Βασίλισσα τοῦ κόσμου νά προσεύχεται γιὰ ἐμᾶς*».

Διακηρύσσει ὅτι ἡ μητρικὴ ἀγάπη τῆς Θεοτόκου παραμένει ἀπλωμένη πάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητα, μεταμορφώνοντας τόν φόβο καί τὴν ἀπειλή σέ ἐλπίδα, ὑπὸ τὴ σκέπη τῆς θείας προστασίας.

Στό κέντρο συχνά ἐμφανίζεται σέ ἄμβωνα ὁ Ἅγιος Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς (καθὼς ἡ μνήμη του συμπίπτει χρονικά τὴν 1η Ὀκτωβρίου), κρατώντας ἕναν ξετυλιγμένο κόντακα.

Ἡ εἰκόνα τῆς Ἀγίας Σκέπης τῆς Θεοτόκου ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τίς πιό βαθιές θεολογικὲς καί δογματικὲς ἀποτυπώσεις τοῦ προσώπου τῆς Παναγίας στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Συνοψίζοντας, ἡ εἰκόνα τῆς Ἀγίας Σκέπης δέν εἶναι μιὰ ἀπλὴ ἀναπαράσταση ἑνὸς ἱστορικοῦ θαύματος, ἀλλὰ μιὰ ὀπτική δογματικὴ σύνοψη τῆς Σωτηριολογίας. Διακηρύσσει ὅτι ἡ μητρικὴ ἀγάπη τῆς Θεοτόκου παραμένει ἀπλωμένη πάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητα, μεταμορφώνοντας τόν φόβο καί τὴν ἀπειλή σέ ἐλπίδα, ὑπὸ τὴ σκέπη τῆς θείας προστασίας.

Ἀπόστολος Σκιαδάκης,
Θεολόγος

Γεροντικοῦ Διδάγματα

Περὶ Καταλαλιᾶς (κουτσομπολιοῦ καὶ κατάκρισης)

Κάποτε, μερικοὶ μοναχοὶ ἐπισκέφθηκαν τὸν ἀββᾶ Ἀγάθωνα, γιὰ νὰ δοκιμάσουν τὴν ταπεινώσή του καὶ τὴν ὑπομονή του. Ἄρχισαν, ῥοιπόν, νὰ τὸν κατηγοροῦν γιὰ διάφορα ἑλαττώματα.

-Ἀκούσαμε γιὰ σένα, ἀββᾶ, ὅτι εἶσαι πορνικός καὶ ὑπερήφανος, τοῦ εἶπαν.

-Ναί, πράγματι, ἔτσι εἶναι, ἀπάντησε ἐκεῖνος μέ ἡρεμία.

-Ἀκούσαμε, ἐπίσης, ὅτι εἶσαι φλύαρος καὶ καταλαλίστας (κουτσομπόλης).

-Ναί, καὶ αὐτὸ ἀλήθεια εἶναι, παραδέχτηκε ὁ γέροντας.

-Λένε, ἀκόμα, ὅτι εἶσαι αἰρετικός.

-Ὅχι, δέν εἶμαι αἰρετικός! ἀπάντησε

ἀμέσως ὁ ἀββᾶς Ἀγάθων.

Οἱ μοναχοὶ ξαφνιάστηκαν ἀπὸ τὴν ἔντονη ἄρνησή του καὶ τὸν ρώτησαν:

-Γιατί, ἀββᾶ, δέχτηκες ὅλες τίς προηγούμενες βαριές κατηγορίες, ἀλλὰ τὴν κατηγορία τῆς αἵρεσης δέν τὴν ἀντεχες καὶ τὴν ἀρνήθηκες;

Τότε ὁ σοφὸς γέροντας τοὺς ἐξήγησε:

-Τὰ πρῶτα σφάλματα τὰ δέχτηκα, γιὰτὶ αὐτὸ κάνει καλὸ στὴν ψυχή μου· μέ βοηθᾷ νὰ ταπεινώνομαι καὶ νὰ βλέπω τίς ἀδυναμίες μου. Ἡ αἵρεση, ὅμως, εἶναι χωρισμὸς ἀπὸ τὸν Θεό. Δέν θέλω νὰ εἶμαι χωρισμένος ἀπὸ τὸν Θεό μου, γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἀρνήθηκα.

πάνω στην ήρωική Έποποιία του 1940-1941

Έχοντας ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για όσα διαδραματίστηκαν σ' εκείνους τους ήρωικούς μήνες που ακολούθησαν, έτυχε νά διαβάσω και νά ξαναδιαβάσω αρκετά από τά κείμενα αυτά, σέ μία προσπάθεια νά μπῶ στο πνεῦμα εκείνης τῆς ἐποχῆς, νά κατανοήσω τό πῶς καί τό γιατί οἱ ἀπλοί ἄνθρωποι γίνονται ἥρωες καί νά συνειδητοποιήσω τό μέγεθος τοῦ μεγαλείου τῶν πράξεών τους.

Συχνά, διαβάζοντας, μέ κυρίευε ἡ αἴσθησις μιᾶς λησθάνουσας καί σιωπηλῆς, ἀλλήλᾳ ζωντανῆς συνομιλίας μέ κάποιους ἀπό τοὺς συγγραφεῖς τῶν κειμένων αὐτῶν, ἀπό τοὺς ὁποῖους ὑπῆρξαν φορές πού ἦες καί ἀκουγα τίς γεμάτες πάθος ἀπαντήσεις τους σέ δικές μου ὑποθετικές καί ἐνδόμυχες ἐρωτήσεις.

Προσπαθοῦσα, δηλαδή, μέσα στή μοναχική σιωπή νά φαντασῶ πῶς νιώθει ἓνας νέος ἄνθρωπος, ὅταν μετράει τή ζωή του μέ στιγμές. Ὅπως ἀκριβῶς, τρέμοντας ἀπό τό κρύο, θά μετροῦσαν τότε ἐκεῖ οἱ στρατιῶτες μας καί τίς λιγοστές σταφίδες τους: Μία καί ἄλλη μία. Ἴσως –ποιός ξέρει;– νά ἀπομένει καί ἄλλη μία στό βάθος τῆς τσέπης ἢ μήπως... δέν ἀπομένει καμία;

Μετροῦσαν... μέσα σ' ἐκείνη τήν ἄγρια ἀνατριχίλα τῆς μοναξιάς πού σκόρπιζε τό παγωμένο ἄσπρὸ σάβανο. Αὐτό πού σκέπασε τόν «χαμένο ἀνθυπολοχαγό

τῆς Ἀλβανίας» καί τά ὄνειρα μιᾶς εἰκοσάχρονης νιότης.

Ὅταν, γιά μέρες ἄυπνοι, πεινασμένοι, ψειριασμένοι, μέ πληγιασμένα πόδια, ἀκουγαν τίς στριγγιλιές ἀπό τίς ὀβίδες τοῦ ἐχθροῦ καί ἐνιωθαν ἐκεῖνο τό φαρμακερό δάγκωμα τοῦ φόβου ἐκεῖ βαθιά-βαθιά στό στέρνο τους, δέν θά ἔπρεπε, λογικά, νά κυριαρχοῦνται μόνο καί ἐντελῶς ἀπό τό ἀνυπερβλήτο ἔμφυτο ἐνστικτο τῆς αὐτοσυντηρήσεως;

Ἀπό πού, λοιπόν, ἐρχόταν αὐτή ἡ ἀνεξήγητη ἀντοχή καί ἡ δύναμη, πού τοὺς ἔκανε νά ὑπερβαίνουν τίς ὑλικές ἐλλείψεις, νά ὑπερβαίνουν κάθε ὄριο ἀνθρώπινης λογικῆς, νά σπᾶνε τά δεσμά τῶν ἐνστίκτων καί τῶν αἰσθήσεων καί νά ὀρμοῦν, μόνο μέ τήν ψυχὴ καί τήν ξιφολόγχη τους, καταπάνω στὸν ἐχθρό, μέ τήν ἄγρια καυγή: «Ἀέρα!»;

Ἀπό πού, λοιπόν, ἐρχόταν αὐτή ἡ ἀνεξήγητη ἀντοχή καί ἡ δύναμη, πού τοὺς ἔκανε νά ὑπερβαίνουν τίς ὑλικές ἐλλείψεις, νά ὑπερβαίνουν κάθε ὄριο ἀνθρώπινης λογικῆς, νά σπᾶνε τά δεσμά τῶν ἐνστίκτων καί τῶν αἰσθήσεων καί νά ὀρμοῦν, μόνο μέ τήν ψυχὴ καί τήν ξιφολόγχη τους, καταπάνω στὸν ἐχθρό, μέ τήν ἄγρια καυγή: «Ἀέρα!»;

Πῶς γινόταν αὐτή ἡ μέθεξι; Πῶς,

μέσα από τὰ παγωμένα καί πρησμένα βλήματα παρά τους, μπορούσαν ν' ἀγναντεύσουν πέρα στή μακρινή ράχη, τή σεπτή εικόνα τῆς Μαυροφόρας Ὁδηγήτριας;

Τί ἦταν αὐτό πού ἔκανε, ἀκόμα καί αὐτούς πού ἔλεγαν πώς «δέν πιστεύουν», νά σταυροκοποῦνται κρυφά, πρὶν ἀπὸ τὴ μάχη;

Οἱ ἀπαντήσεις ἔρχονταν σάν ἀπόηχος ἀπὸ χιλιάδες φωνές, σάν σταθερὴ ἀντήχηση ἀπὸ τίς βουνοκορφές τῆς Πίνδου, καί ἔλεγε:

Ἐμεῖς ἀκουμπούσαμε στήν Πίστη. Πιστεύαμε πώς πολεμούσαμε γιὰ τὴν ἱερὴ τιμὴ τῆς Παναγιάς μας, πού τὴν πρόσβαλε ἄνανδρα ὁ ἐχθρὸς στήν Τῆνο. Τὴν Παναγιά τὴ βλέπαμε στὸν ὕπνο μας, ἀλλήλα καί τὴν ὥρα τῆς φωτιᾶς. Τὴ νιώθαμε νά βρίσκεται δίπλα μας καί νά κυκλοφορεῖ ἀνάμεσά μας. Πιστεύαμε ὅτι Αὐτὴ μᾶς ὁδηγοῦσε καί μᾶς προστάτευε, γιὰ νά ὑπερασπίσουμε τὴν Πατρίδα μας καί τίς προαιώνιες ἀξίες, μέ τίς ὁποῖες αὐτὴ ἡ Πατρίδα μᾶς εἶχε γαλουχήσει. Πιστεύαμε πώς ὁ δίκαιος Θεὸς εἶναι μαζί μας καί βοηθάει ἐμᾶς, ἀφοῦ ἐμεῖς εἶχαμε ὑποστῆ τὴν ἀπρόκλητη καί ἄδικη ἐπίθεση τοῦ κατακτητῆ. Ἐμεῖς γιὰ ὅπλο μας εἶχαμε τὴν Πίστη.

Αὐθόρμητα, κάποιες φορές, κοντοστεκόταν στὸν ἀέρα καί μιὰ ἄλλη δύσκολη ἐρώτηση. Καί οἱ Ἱταλοὶ μήπως δέν πίστευαν; Ἄραγε, καί αὐτὰ τὰ νέα παιδιά, τὰ κατὰ διαταγὴν στρατευμένα, πρὶν ἀπὸ τίς θανατηφόρες γι' αὐτοὺς μάχες, δέν προσεύχονταν στήν Παναγιά, τὴ γλυκιὰ Μαντόνα, γιὰ νά γυρίσουν πίσω ζωντανοὶ καί γεροί; Ἴσως νά ὑπῆρχαν καί κάποιοι πού θά ἐπιχειροῦσαν νά ἀπαντήσουν πώς «ἡ Μεγαλόχαρη θέλησε νά ἐκδικηθεῖ τοὺς

Ἱταλοὺς γιὰ τὴν προσβολὴ πού τῆς ἔγινε στήν Τῆνο».

Ὅμως, ὄχι, ἡ Παναγία δέν ἐκδικεῖται, γιατί στή Χάρη της δέν ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἔννοια. Ἡ Παναγία, ἡ Μητέρα ὀθλῶν, εἶναι πάντα ἡ μόνη ἐλπίδα ὀθλῶν τῶν ἀδικουμένων καί τῶν ἀπεληπισμένων, ὅπως καί «τῶν πολεμουμένων ἡ βοήθεια».

Ἡ Παναγία δέν ἐκδικεῖται, γιατί στή Χάρη της δέν ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἔννοια. Ἡ Παναγία, ἡ Μητέρα ὀθλῶν, εἶναι πάντα ἡ μόνη ἐλπίδα ὀθλῶν τῶν ἀδικουμένων καί τῶν ἀπεληπισμένων, ὅπως καί «τῶν πολεμουμένων ἡ βοήθεια».

Μέ αὐτὴ τὴν ἀκλόνητη Πίστη οἱ ἀδικοῦμενοι καί πολεμουμένοι τότε Ἑλλήνες, ζητοῦσαν τὴν προστασία Της. Καί αὐτὴ ἡ Πίστη ἦταν πού τοὺς ἔνωσε καί τοὺς γιγάντωσε.

Ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς στοχασμοὺς, ἡ σκέψη, ἀτίθαση, ἀκολουθεῖ κάποτε δικές της ἀτραπούς. Κάνει ἐθέλητα ἄληματα... Βρίσκεται ξαφνικά στή Βασιλεῦσα, στέκεται σὲ μία ἀπόμερη γωνιά τῆς κατάρμεστης Ἀγία-Σοφιάς, τὴν παραμονὴ τῆς τελικῆς μάχης, ψάλλει μαζί τὸ πλήρωμα τὸ «Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ» καί παρακολουθεῖ μέ δέος τὸν τελευταῖο αὐτοκράτορα. Αὐτόν πού ἤθελε νά ὀνομάζεται Αὐτοκράτορας τῶν Ἑλλήνων. Αὐτόν πού εἶχε πεῖ, ἐπίσης, τὸ δικό του «Ὁχι!» στήν πρόταση τοῦ ἐχθροῦ γιὰ παράδοση μέ πλοῦσια ἀνταλλάγματα...

Μερόπη Ν. Σπυροπούλου,
Ὁμότιμη Καθηγήτρια
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ναρκαλιευτικό «Πηνειός»

Μνήμη κατ' έτος τῶν ἡρώων στήν Πρέβεζα

Πρέβεζα, 24 Ὀκτωβρίου 1945. Ὀγδόντα ἕνα ὁλόκληρα χρόνια πέρασαν! Καί μοιάζει σά χθές, ἀφ' ὅτου τό ναρκαλιευτικό «Πηνειός» μέ τά παλικάρια του, ναῦτες καί ἀξιωματικούς, ξεκίνησαν πρῶι, περήφανα ἀπό τόν γραφικό Ἀμβρακικό καί βγήκαν στή γαλανή θάλασσα τοῦ Ἰονίου, γιά τήν ἐπικίνδυνη ἀποστολή τους.

Γνωστό τό τραγικό τέλος. Προσέκρουσε σέ νάρκη. Καί τό ὠραῖο καράβι ἔγινε σκύβαλα. Ξύλα καί σίδερα ἀνακατωμένα μέ ἀκρωτηριασμένα κορμιά.

Τί φοβερή ὥρα ἦταν ἐκείνη, Θεέ μου...

Κι ὅλα ἔγιναν σέ μιὰ στιγμή! Ἡ θάλασσα ἄνοιξε κι ἔκλεισε ξανά πάνω ἀπό τά λείψανα, χωρίς ν' ἀφήσει ἴχνη! Ὑἱοὶ τοῦ νά θυμίζει τοὺς στίχους τοῦ Βαλαωρίτη: «Επάνωθι τοὺς βόγκηξε γιά λίγο ἀγριεμένη ἡ θάλασσα καί κλείστηκε.

Τώρα δὲν ἀπομένει στόν τόπο

πού ἦταν τό στοιχειό κανεῖς,

*παρά τό κύμα, πού παίζει γαλανόλευκα
ἐπάνω ἀπό τό μνημα».*

Ποίος τό περίμενε πῶς τήν ὥρα ὅπου κόπαζε ἡ θύελλα τοῦ πολέμου καί φαινόταν ἡ αὐγή τῆς εἰρήνης, караδοκοῦσε ὕπουλος ὁ θάνατος, γιά νά πάρει ἐκείνους τοὺς γενναίους...

Τά πεπρωμένα τῆς φυλῆς, βλέπετε. Κάθε σπιθαμὴ κι ἕνας τάφος. Κάθε τάφος καί μιὰ δόξα ἐλληνική. Αὐτό, ἀλληλωστε, σημαίνει Ἑλλάδα. Καί ἡ Ἑλλάδα γίνεται θρῦλος!

Ὑἱοὶ γεννήθηκε τό ἀδούλωτο ἐλληνικό φρόνημα, πού ρυθμίζει τοὺς παλμούς

τοῦ Ἑθνους, πού τό ἐμπυκνώνει στήν πίστη του καί στόν ὑψηλό του προορισμό, καί πού μένει ἀσάλευτο ὡς ἰδέα, ὡς πίστη καί ὡς ἱστορική συνειδηση.

Ὑἱοὶ γιγαντώθηκε ἡ ἐλευθερία στήν Ἑλλάδα, πού τήν γέννησε!

Εἶναι ἀκριβό τό τίμημά της. Ἀπαιτεῖ, ὅχι μόνον ὅταν ἡ Χώρα θριαμβεύει ἢ ὅσες φορές στενάζει αἰμόφυρτη κάτω ἀπό τό βάρβαρο πέλημα, ἀλλὰ καί ὅταν ἀπαλλοτριεῖ ἀπό τό βρόμικο πόδι, ἀπαιτεῖ τό ζωηφόρο αἷμα τῶν ἀνδρείων.

Καί ἡ θυσία τῶν νεκρῶν πού μνημονεύουμε καί τιμοῦμε ἐδῶ εἶναι ἀκριβῶς μιὰ μετάγγιση αἵματος γιά τήν ἐπιβίωσή της καί τόν τελικό της θρίαμβο.

Πίστεψαν οἱ ἐχθροὶ μας πῶς, καί φευγάτοι, μέ τό νά ἀφαιρέσουν τά ἄνθη τῆς Ἑλλάδας, μοιραῖα θά τήν ὀδηγοῦσαν στή στείρωση καί τῇ φθορά, ἀλλοιωώντας μέ τῶν παιδιῶν της τό αἷμα τήν ὕψη τῆς ἀπέραντης θάλασσας.

Ἀλλ' ἄς τό καταλάβουν πῶς τούτη ἡ λουθακιά θάλασσα, ἡ λάμψη τῆς κοφτερῆς πέτρας κι ὁ ἀστραφτερός ἥλιος δὲν ἀλλιάζουν ποτέ τό χρῶμα τους σέ τοῦτον ἐδῶ τόν τόπο!

Ἡ Ἑλλάδα δὲν χάνεται μέ τῇ φθορά τοῦ σώματος. Πεθαίνει, ἴσως, ὡς σῶμα, μά ὀρθώνεται ψηλὰ σάν πνεῦμα καί σάν ἰδέα!

Πρέπει νά ξέρουμε –καί τό γνωρίζουμε, σίγουρα– πῶς ἦρως καί ἄξιοι τῆς πατρίδας δὲν εἶναι μόνο ὅσοι ἔπесαν στό πεδίο τῆς μάχης ἢ αὐτοὶ πού, μοιλονότι διάβηκαν οἱ βάρβαροι, δὲν συμβιβάστηκαν μαζί τους καί προτίμησαν, σέ ὥρες μαύρης σκληβιάς, νά μὴ γίνουν ἀνδρεῖκε-

λα, ἀλλὰ κι ἐκεῖνοι πού ἡ ἱστορική εὐθύνη
τούς ἔταξε νά ἔρθουν ἀντιμέτωποι –ἔπειτα
ἀπό ὅλα αὐτά– μέ νέες μορφές θανάτου,
πού σατανικά ἐπινόησαν οἱ χαλκεῖς τοῦ
πολέμου.

Σ' αὐτούς ἀνήκουν οἱ νεκροί πού τι-
μοῦμε σήμερα. Γιατί, τήν ὥρα πού ἐμεῖς
πορευόμασταν μέσα ἀπό ἐρείπια καί κα-
πνοῦς, ἔστω ἐν εἰρήνῃ, ἐκεῖνοι μάχονταν
ἀκόμα, συλληθέντας συχνά τίς ἀθέατες
νάρκες, καί ἀναμετριόνταν καθημερινά
μέ τόν θάνατο, γιά νά μποροῦν τά πλεού-
μενα, δικά μας καί τῶν ἄλλων λαῶν, νά
πορεύονται ἀσφαλῆ καί ξένοιαστα.

Πῶς, λοιπόν, νά μὴν τιμήσουμε ἐκεί-
νους τοὺς γενναίους μέσα ἀπό τοὺς στί-
χους τοῦ Κωνσταντίνου Καβάφη:

*«Τιμή σ' ἐκείνους ὅπου στήν ζωὴ των
ὄρισαν καί φυλάγουν Θερμοπύλεις.*

Ποτέ ἀπὸ τό χρέος μὴ κινοῦντες».

Γι' αὐτό, καί τώρα, καί κάθε χρόνο,
ἡ Ἐκκλησία μας, οἱ Ἀρχεῖς τοῦ τόπου καί
ὁ λαός τῆς Πρέβεζας αὐτὴ τὴ μέρα προ-
σεύχονται γι' αὐτούς.

Ἡ ἐπιμνημόσυνη τελετὴ πού γίνεται
γεννᾷ ὅπωςδὴποτε μιὰ ἀτμόσφαιρα ὁδύ-
νης. Ὡστόσο, ἡ ὁδύνη αὐτὴ δέν συντρι-
βει. Εἶναι μυστικός νόμος τῆς ζωῆς πῶς

τό καλὸ, ἡ ὁποιαδήποτε δημιουργία, δέν
θριαμβεύει, παρά ἔπειτα ἀπὸ ὁδύνη· ἀπὸ
πόνους καί θυσίες, γιά νά λάμψει τελικὰ
ἡ δόξα στὴ βασανισμένη πατρίδα.

Ὁ πόνος ἀπὸ τὴν ἀνάμνηση τῶν
προσφιλῶν μας νεκρῶν μᾶς φτερώνει τό
φρόνημα.

Ἡ μνήμη τους ἀναστηλώνεται στὴ
συνείδηση σάν χρέος. Σάν παράδειγμα
φωτεινὸ γιά μᾶς τοὺς μεταγενέστερους, καί
μᾶς καλεῖ σέ μίμηση, σέ θυσίες, ἐφόσον
καί ὅταν τίθεται σέ κίνδυνο ἡ ἱερὴ τούτη
Χώρα: ἡ ἐλευθερία τῆς, ἡ ἀκεραιότητά τῆς,
ἡ ἀσφάλειά τῆς, ὁ πολιτισμὸς τῆς καί τό
μεγαλεῖο τῆς ἔνδοξης σταδιοδρομίας τῆς.

Ἄς ἀφήσουμε τὴ σκέψη μας γιά λίγο
νά πάει ὡς ἐκεῖ. Στους ὑγροὺς τάφους τοῦ
ἡρωικοῦ πληρώματος –Ἀξιωματικῶν καί
Ναυτῶν– τοῦ ναρκαλιευτικοῦ «Πηνειός»,
ὡς ἔκφραση εὐγνωμοσύνης.

Καί ἡ ψυχὴ μας ἐκ βαθέων ἄς ψιθυ-
ρίσει:

Αἰωνία νά εἶναι ἡ μνήμη σας, ὦ γεν-
ναῖοι!

Φωτεινὴ καί παραδείσια ἡ ἀνάπαυσή
σας στὶς σκηνές τῶν δικαίων!

Μιχαὴλ Αὐδίκος

Ἡ ναυμαχία τοῦ Ναβαρίνου (20 Ὀκτωβρίου 1827)

Μετά τήν πτώση τῆς Ἀκρόπολης (24 Μαΐου 1827) ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἔδειχνε νά ψυχωρραγεῖ. Στήν Ἡπειρωτική Ἑλλάδα εἶχε κατασταλεῖ καί μόνο στό ἀνατολικό τμήμα τῆς Πελοποννήσου παρέμενε ζωντανή. Κι ἐκεῖ, ὅμως, ἀπειλοῦνταν ἀπό τόν Ἱμνραήμ, πού σκόπευε νά ἐκστρατεύσει κατά τοῦ Ναυπλίου καί τῆς Ὑδρας.

Σέ αὐτή τή δύσκολη στιγμή, ἡ Εὐρωπαϊκή διπλωματία ἄρχισε νά βλέπει θετικά τήν Ἑλληνική Ἐπανάσταση. Σπουδαῖο ρόλο ἔπαιξε σέ αὐτό καί ὁ νέος Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας, ὁ Γεώργιος Κάνινγκ.

Ἔτσι, στίς 24 Ἰουνίου 1827, στό Λονδίνο, ὑπογράφηκε συνθήκη μεταξύ Ἀγγλίας (Ἡνωμένου Βασιλείου), Γαλλίας (Βασιλείου τῆς Γαλλίας) καί Ρωσίας (Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας) γιά τήν ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος. Ἡ συνθήκη προέβλεπε τήν ἵδρυση ἐλληνικοῦ κράτους ὑπό τήν ἐπικυριαρχία τοῦ Σουλτάνου, μέ σύνορα τόν Ἀμβρακικό καί τόν Παγασστικό Κόλπο. Στή Συνθήκη ὑπῆρχε κι ἓνα μυστικό ἄρθρο, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο, ἐάν οἱ δύο ἐμπόλεμοι δέν δέχονταν τοὺς ὅρους της, θά ἀκολουθοῦσε ἐπέμβαση τῶν Τριῶν Δυνάμεων.

Ἡ ἐλληνική πλευρά δέχτηκε μέ προθυμία τήν πρόταση τῶν τριῶν Συμμάχων, ἐνῶ ὁ Σουλτάνος δυσανασχέτησε καί ἀπέκρουε ὅποιαδήποτε ἐπέμβαση στήν ἐπικράτειά του. Ὁ Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν

τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἐπαναλαμβάνανε στίς Εὐρωπαϊκές Δυνάμεις: «*Ἡ ἀπάντησή μου, θετική, ὀριστική, ἀμετάκλητη, αἰώνια, εἶναι ὅτι ἡ Ὑψηλὴ Πύλη δέν δέχεται καμιὰ πρόταση πού ἀφορᾷ τοὺς Ἕλληνας*». Ὁ Ἱμνραήμ στήν Πελοπόννησο μαινόταν, καθὼς οἱ Ἕλληνες εἶχαν καταστρέψει τουρκικά πλοῖα στήν Ἰτέα καί θά ἔκαναν τό ἴδιο καί στήν Πάτρα. Οἱ Μεσσήνιοι ἀπάντησαν περιφρονητικά στίς προτάσεις του γιά ὑποταγή. Ὅσοι ἦταν «προσκυνημένοι», χάρη στόν Κολοκοτρώνη ἀπέσειαν τήν ὑποταγή. Οἱ Αἰγύπτιοι ἀφηνιασμένοι κατέκαιγαν ὅ,τι ἐλληνικό ἔβρισκαν.

Μέσα σέ αὐτό τό κλίμα καί ἐπειδὴ ὁ Ἱμνραήμ παραβιάζε ἐν γνώσει του τή συμφωνία, ὁ ἀγγλικός στόλος ὑπό τόν ἀντιναύαρχο Κόδριγκτον, ὁ γαλλικός ὑπό τόν ὑποναύαρχο Δεριγνύ καί ὁ ρωσικός ὑπό τόν ὑποναύαρχο Χέυδεν, κατέπλευσαν στήν Πελοπόννησο, γιά νά ἐπιβάλλουν τήν κατάπαυση τῶν ἐχθροπραξιῶν. Ὁμόφωνα ἀποφάσισαν νά εἰσέλθουν στό λιμάνι τοῦ Ναβαρίνου, μέ τήν πεποίθηση ὅτι καί μόνη ἡ παρουσία τοῦ ἐνωμένου συμμαχικοῦ στόλου θά καταποοῦσε τοὺς ἀγκυροβολημένους ἐκεῖ Τουρκοαιγυπτίους.

Ἡ παράταξη καί τῶν δυό ἀντιμαχόμενων στόλων ἦταν καλομελετημένη. Οἱ συμμαχικές δυνάμεις εἶχαν 27 πολεμικά πλοῖα μέ 1.312 πυροβόλα καί 9.300 ἄνδρες. Οἱ Ὀθωμανοί εἶχαν 41 μεταγωγικά καί 89 πολεμικά μέ 2.440

κανόνια καί 22.000 ἄνδρες.

Μέ τήν εἴσοδο τῶν συμμαχικῶν πλοίων, στίς 20 Ὀκτωβρίου 1827, ἀντέδρασε ὁ Μουχαρέν μπένς, γαμπρός τοῦ Ἰμπραήμ, ζητώντας ἀπό τόν Κόδριγκτον νά μή συνεχίσει νά ὁδηγεῖ τόν στόλο στό λιμάνι. Ἡ ἀπάντηση τοῦ Κόδριγκτον ἦταν ὅτι δέν πῆγε, γιά νά πάρει διαταγές, ἀλλήλᾳ, γιά νά δώσει. Κι ἐνῶ δέν εἶχαν εἰσέρθει ὅλα τά συμμαχικά πλοῖα, κάτι ἀπρόσμενο πυροδότησε τή σύγκρουση.

Οἱ Ἀγγλοι ἔστειλαν μιά ἄκατο σέ ἓνα αἰγυπτιακό πυροπολικό μέ τή σύσταση νά μή τό ἀνάψουν. Ἀπό τό πυροπολικό ἀκούστηκαν πυροβολισμοί. Στούς πυροβολισμούς ἀπάντησαν τά συμμαχικά, γιά νά καλύψουν τήν ὑποχώρηση τῆς ἀκάτου. Ἐνα αἰγυπτιακό κανονιοβόλησε τότε τή γαλλική ναυαρχίδα καί ἀμέσως τά πυρά γενικεύτηκαν. Ἡ θάλασσα τοῦ Ναβαρίνου φλεγόταν ὅλη τή νύχτα. Λένε ὅτι ὁ κρότος ἀπό τίς ἀνατινάξεις τῶν πλοίων ἔφτανε ὡς τήν Κόρινθο.

Ἐξῆντα πλοῖα ἔχασαν οἱ Ὀθωμανοί, ἐνῶ οἱ σύμμαχοι κανένα. Τέλη Δεκεμβρίου, μαζί μέ τά ὑπολείμματα τοῦ στόλου του, ἔστειλε ὁ Ἰμπραήμ στήν Αἴγυπτο καί 5.000 Ἑλλήνες σκλάβους, ἄνδρες καί γυναῖκες.

Ἡ νίκη τῶν συμμάχων –ή ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ τήν πιό δύσκολη ὥρα– πανηγυρίστηκε ἀπό τοὺς κατατρεγμένους Ἑλλήνες μέ δοξολογίες.

Ἡ συντριπτική αὐτή ἥττα των τουρκο-αἰγυπτίων, πυροδότησε πολεμικές προετοιμασίες στήν Ὀθωμανική Αὐτοκρατορία καί τή Ρωσία, πρὸς τήν ὁποία στράφηκε ἡ ὀργή τῶν Ὀθωμανῶν καί, παρά τίς προσπάθειες τῆς Ἀγγλίας νά ἐκτονώσει τό τεταμένο κλίμα τῶν δύο χωρῶν, ὁ νέος ρωσο-ὀθωμανικός πόλεμος κηρύχτηκε τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1828. Τόν Ἰούνιο τοῦ ἴδιου χρόνου οἱ τρεῖς δυνάμεις συμφώ-

νησαν νά στείλουν γαλλικά στρατεύματα στήν Πελοπόννησο, τά ὁποῖα θά ἐπέβληπαν τήν ἀποχώρηση τοῦ Ἰμπραήμ. Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1829, ἡ Ὀθωμανική Αὐτοκρατορία ὑποχρεώθηκε νά συνθηκολογήσει, ἀποδεχόμενη μεταξύ ἄλλων ἀξιώσεων τῶν Ρώσων, τήν ἀποδοχή τῶν ἀποφάσεων τῆς τριπλῆς συμμαχίας γιά τό ἐλληνικό ζήτημα.

Στίς 3 Φεβρουαρίου 1830, μετά ἀπό διπλωματικές διαπραγματεύσεις, παζάρια, ἀμοιβαίους συμβιβασμούς καί συμφωνίες ἀπό τή Ρωσία, τή Μεγάλη Βρετανία καί τή Γαλλία, ὑπεγράφη τό Πρωτόκολλο τοῦ Λονδίνου, στό ὁποῖο ἀναγνωρίστηκε ἡ ἀπόλυτη ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδας ὡς κράτους καί τό δικαίωμά της νά ἐκλέγει τόν βασιλεῖά της. Ἔτσι, 190 χρόνια πρὶν, ἡ Ἑλλάδα ἔγινε συνταγματική μοναρχία καί ἓνα ἀπό τά εὐρωπαϊκά κράτη. Τήν ἀνεξαρτησία της ἐγγυόνταν τά κράτη ποὺ ὑπέγραψαν τό Πρωτόκολλο.

Εἶχε ἔρθει πλεόν ἡ ἱστορική στιγμή, κατὰ τήν ὁποία ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση ἔβρισκε μιά ἀπροσδόκητη δικαίωση στο πεδίο τῆς διεθνοῦς διπλωματίας.

Στήν κεντρική πλατεῖα τῆς Πύλου, τήν ἐπονομαζόμενη Πλατεῖα Τριῶν Ναυάρχων, ὑψώνεται ἓνα τρισδιάστατο Μνημεῖο, ἀφιερωμένο στοὺς τρεῖς συμμάχους Ναυάρχους, μέ τίς ἀνάγλυφες ἀπεικονίσεις τους καί τά ἐπώνυμα Κόδριγκτον (Αγγλία), Δεριγνύ (Γαλλία), Χέυδεν (Ρωσία). Κάτω ἀπό αὐτά ἡ φράση: «Ἡ Ἑλλὰς Εὐγνωμοῦσα, 1827 – 1927».

Νικόλαος Παπανικολάου,
Ὑποναύαρχος Λ.Σ. (ἐ.ἀ.)

ζαν καί μάνιαζαν έναντίον Του. Μέσα του ἔπεσε ὁ σπόρος τῶν ἔξι λόγων Του ἐπάνω στόν σταυρό:

Συγχωρεῖ τοὺς πάντες: «*Πάτερ ἄφες αὐτοῖς...*»

Ἐκφράζει γαλήνια τὴ δίψα Του: «*Διψῶ*».

Ἰεκνᾷ τὸν πόνο Του καὶ φροντίζει γιὰ τὴ μητέρα Του: «*Μητέρα, νά, ὁ γιός σου....*».

ὑποσχεταὶ στόν ἰηστή τὸν παράδεισο.

Ἐπικαλεῖται μὲ δυνατὴ φωνή: «*Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί μέ ἐγκατέλειπες!*»!

Μὲ δυνατὴ φωνὴ ξεψυχᾷ: «*Τετέλειται*»· καὶ «*Πατέρα, σὰ χέρια σου παραδίνω τὸ πνεῦμα μου*».

Ὅλα τοῦτα τοῦ φάνηκαν ὅτι ἔρχονταν ἀπὸ μιὰν ἄλλη διάσταση καὶ περιοχὴ ζωῆς. Μέσα Του δημιουργήθηκαν τεράστια ρήγματα, πού τὸν ἀπέκοπταν ἀπὸ τίς παλιές ἀντιλήψεις του γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ὕπαρξη. Εἶδε, ἀκόμη, τὸ σκοτάδι στό καταμεσήμερο, ἐνίωσε τὸν φοβερό σεισμό, πού ἀπέκοψε βράχια ἀπὸ τὰ ὑψώματα. Πῶς μπορούσε νὰ πεθαίνει μὲ λόγους τόσο δυνατό; Οἱ σταυρωμένοι πέθαιναν ὄχι μόνο μὴ μπορῶντας νὰ μιλήσουν, ἀλλὰ καὶ σὲ τέλεια ἐξάντηση, σὲ κωματώδη κατάσταση. Αὐτός ὁ τελευταῖος λόγος τὸν ἔκανε νὰ πιστέψει ἀταλάντευτα καὶ νὰ δοξάσει τὸν Θεό, τὴ στιγμή πού ὄλοι, ἀκόμα κι οἱ ἀρχιερεῖς, τὸν ἐξευτέλιζαν καὶ μάνιαζαν ἐναντίον Του. Μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ πανδαιμόνιο καὶ τὴ θοιούρα σπίθισαν λόγια δοξολογίας καὶ ὁμολογίας τοῦ Χριστοῦ, πρῶτα ἀπὸ τὸν ἰηστή καὶ τώρα –δεύτερη φορά– ἀπὸ τὸν ἐκατόνταρχο, τὸν εἰδωλοπάτηρ ἐκτελεστή Του: «*Ἀληθινά ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἦταν Υἱός Θεοῦ*». Μαρτύρησε, ἀργότερα, διὰ Χριστόν καὶ

τιμᾶται στὶς 16 Ὀκτωβρίου.

Στὴν Αἴγυπτο, κατὰ τὴ διάρκεια ἀνασκαφῶν, βρῆκαν σὲ πυθάρια σιτάρη κλεισμένο ἀεροστεγῶς, πού εἶχε ἀποθηκευθεῖ ἐκεῖ πᾶν ἀπὸ δυόμισι χιλιᾶδες χρόνια. Θᾶλλεγε κανεὶς ὅτι ἦταν ἄχρηστο. Κι ὅμως! Τό ἔσπειραν καὶ εἶδαν, μὲ ἐκπληξη, ὅτι φύτρωσε, ὅτι ἦταν ζωντανό! Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἔφτιαξε τὸν σπόρο κι ἔβαλε μέσα του λειτουργίες ζωῆς πού ἀντέχουν καὶ ζοῦν χιλιᾶδες χρόνια!

Πολλοὶ ἤνευ γιὰ τὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ, γιὰ τίς Γραφές, τοὺς Πατέρες καὶ τοὺς ἁγίους: «*Ἄφρησέ τα αὐτά! Αὐτὰ γράφθηκαν κι ἔγιναν πρὶν χιλιᾶδες χρόνια! Εἶναι πεθαμένα πράγματα!*» Τί φρικτὴ πλάνη! Ἄν ὁ σπόρος τοῦ σιταριοῦ δὲν πεθαίνει σὲ χιλιᾶδες χρόνια, μπορεῖ νὰ πεθάνει ὁ δημιουργὸς τοῦ σπόρου;

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς βεβαιώνει: «*Τὸ ρῆμα τοῦ Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα*». Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μένει αἰώνιος, ἀτελεύτητος. Κι ὁ ἴδιος αὐτός δημιουργὸς Λόγος μᾶς βεβαίωσε: «*Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ κάποτε θὰ φθάσουν στό τέλος τους, θὰ καταστραφθοῦν*»· μὲ ἄλλα λόγια: «*Θάρθει τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ κόσμου*». «*Τὰ λόγια μου, ὅμως, θὰ ὑπάρχουν πάντοτε*». Γιατί, σύμφωνα μ' αὐτά, θὰ λειτουργοῦν ὅλα τὰ ὄντα τῆς νέας κτίσεως, τῆς καινούργιας δημιουργίας, τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στὴν αἰωνιότητα.

Νικόλαος Σωτ. Πουρναρᾶς,
Δ.Θ.

Εἶναι ἐπιλογή μας τό ἄν θά ἀκολουθήσουμε μιά καταστροφική πνευματικά πορεία, ἢ μία Ἀναστάσιμη καί φωτεινή...

Μόλις ἔφτασε ὁ Κύριος στή χώρα των Γαδαρηνῶν, Τόν συνάντησε κάποιος ἄνθρωπος πού εἶχε κυριευθεῖ ἀπό πολλὰ δαιμόνια ἐπὶ πολλὰ χρόνια καί εἶχε καταντήσῃ θηρίο ἀνήμερο. Δέν φοροῦσε ροῦχα, δέν ἔμενε σέ σπίτι, τριγυρνοῦσε στά μνήματα. Καί ἐπειδὴ τὰ δαιμόνια τόν ἔφερναν σέ κατάσταση ἀγριότητος, τόν ἔδεναν οἱ ἄνθρωποι μέ ἀλυσίδες βαριές, γιά νά μὴν κάνει κανένα κακό. Αὐτός, ὅμως, τίς ἔσπαζε καί, ἐξαγριωμένος, σερνόταν βίαια ἀπὸ τοὺς δαίμονες στίς ἐρημιές.

Αὐτό τό «ἀγρίμι», λοιπόν, πού τρομοκρατοῦσε τόν κόσμο, τώρα τρομοκρατήθηκε τό ἴδιο, καθὼς ἀντίκρισε τόν Κύριο, καί ἀπὸ τόν φόβο του ἔβγαλε δυνατὴ κραυγή. Κι ἀφοῦ ἔπεσε μπροστά στά πόδια τοῦ Χριστοῦ, φώναξε δυνατά:

-Ποιά σχέση ὑπάρχει ἀνάμεσα σέ μένα καί σέ Σένα, Ἰησοῦ, Υἱέ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; Σέ παρακαλῶ, μὴ μέ βασανίσῃς καί μέ κλείσῃς ἀπὸ τώρα στά σκοτάδια τοῦ Ἄδῃ.

-Ποιό εἶναι τό ὄνομά σου; τόν ρώτησε ὁ Κύριος.

-Λεγεὼν, ἀπάντησε, δηλαδή ταξιαρχία. Διότι εἶχε μέσα του χιλιάδες δαιμόνια.

Τότε τὰ δαιμόνια αὐτὰ ἄρχισαν νά παρακαλοῦν καί πάλι τόν Κύριο νά μὴν τοὺς στείλῃ στά τρίσβαθα τοῦ Ἄδῃ. Ἀλλὰ, καθὼς ὑπῆρχε ἐκεῖ κοντά στό βουνό ἓνα κοπάδι ἀπὸ πολλοὺς χοίρους πού ἔβοσκαν, Τόν παρακαλοῦσαν νά τοὺς ἐπιτρέψῃ νά μποῦν στά ζῶα αὐτά. Ὁ Κύριος τοὺς τό ἐπέτρεψε. Τό θέαμα ἦταν φρικτό: Μόλις τὰ δαιμόνια βγῆκαν ἀπὸ τόν ἄνθρωπο καί μπῆκαν στοὺς χοίρους, τό κοπάδι ὄρμησε μέ ἀσυγκράτητη μανία πρὸς τόν γκρεμό. Τὰ ζῶα μέ ὀρμὴ ἔπεσαν ἀπὸ ψηλὰ κάτω στή λίμνη καί πνίγηκαν ὅλα.

Μέσα ἀπὸ τό ἐκπληκτικό αὐτό θαῦμα μπορεῖ νά δεῖ κανεῖς σέ ποιά κατάσταση ὁδηγεῖ ὁ διάβολος κάθε ἄνθρωπο πού κυριεύει. Πῶς καταντᾷ ὁ ἄνθρωπος μακριὰ ἀπὸ τόν Θεό. Τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα, ὅταν εἰσέρχονται στόν ἄνθρωπο, τοῦ σαλεύουν τόν νοῦ καί τὴν ψυχή, τόν καθιστοῦν ἀκυβέ-

ρτο, κτηνώδη καί δαιμονιώδη. Διότι οἱ δαίμονες, ἐπειδὴ μισοῦν τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο, αἰσθάνονται μεγάλη ἡδονή νά ταλαιπωροῦν τὰ ὄντα τοῦ Θεοῦ καί νά τὰ ὁδηγοῦν στόν θάνατο. Τό καταχθόνιο αὐτό ἔργο τους τό ἐπιτελοῦν καί σέ κάθε ἄνθρωπο. Ἐνῶ, ὅμως, ὅλοι μας ξέρουμε πόσο μεγάλο κακό

προξενούν στον άνθρωπο και μέ πόσο φοβερή πανουργία μας πολεμούν, πώς κάποιες φορές γινόμαστε θύματα των πονηρών δαιμόνων και του άρχηγού τους διαβόλου; Άς προσέξουμε πολύ, διότι κινδυνεύουμε. Μή δίνουμε δικαιώματα στον διάβολο! Θά μας καταστρέψει χωρίς νά τό πάρουμε είδηση και θά μας όδηγήσει στην αιώνια άπώλεια.

Ό δαίμονας δέν μπορεί νά πάει πουθενά, χωρίς την άδεια και την παραχώρηση του Κυρίου. Αυτό νά τό ξέρουμε. Γι' αυτό νά έχουμε μεγάλη πίστη στον Ίησοϋ, νά ακούμε και νά κάνουμε αυτά πού μας λείι. Άν ή συνάντηση και μόνο του ανθρώπου αυτού μέ τον Κύριο ήταν αρκετή, γιά νά του χαρίσει την έλευθερία από τά δαιμόνια πού τον τυραννούσαν, και γιά μας ή σωτηρία και ή λύτρωση βρίσκεται στή δική μας προσωπική συνάντηση μέ τον Χριστό.

Ό δαίμονας δέν μπορεί νά πάει πουθενά, χωρίς την άδεια και την παραχώρηση του Κυρίου.

Θεία οικονομία είναι, πού τόσα χρόνια οί περισσότεροι έχουμε τόσα πάθη, σύνταγμα δαιμόνων, και άντέχουμε. Έδω είναι ή ευσπλαχνία του Κυρίου. Μέσα από τή μελέτη του λόγου του Θεού, τή Μυστηριακή ζωή, τή συχνή μετάληψη του Σώματος και του Αϊματος του Χριστού, και, τέλος, τον συνεπή και σώφρονα βίο, έχουμε τή δυνατότητα νά συμμετέχουμε στή δωρεά του Θεού προς τον άνθρωπο, πού δέν είναι άλλη από τή λύτρωση, από την Άνάσταση και τή Ζωή.

Είναι δική μας επιλογή τό αν θά θελήσουμε νά συναντήσουμε τον Χριστό και νά Τόν βάλουμε στή ζωή μας ή αν θά παραμείνουμε στο σκοτάδι του θανάτου, πού μας ύπαγορεύει ό πει-

Τά ακάθαρτα πνεύματα, όταν εισέρχονται στον άνθρωπο, του σαλεύουν τον νοϋ και τήν ψυχή, τον καθιστούν άκυβέρνητο, κτηνώδη και δαιμονιώδη.

ρασμός.

Είναι επιλογή μας τό αν θά ακολουθήσουμε μία καταστροφική πνευματικά πορεία ή μία Άναστάσιμη και φωτεινή. Ό άγώνας μας δέν είναι πάντοτε εύκολος. Έχουμε, όμως, τον ισχυρότερο σύμμαχο μαζί μας, άρκει, σάν τον άνθρωπο τής σημερινής περικοπής, νά ζητήσουμε από τό Χριστό νά είναι μαζί μας, νά Τόν δεχτούμε στή ζωή μας και νά Τόν ακολουθήσουμε. Άμήν.

Άρχιμ. Μακάριος Διαμαντόπουλος,
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως

Γνωριμία με τήν Κλίμακα

Λόγος Εἰκοστός ἕκτος Περί διακρίσεως (Μέρος πρῶτο)

Διάκριση στούς μέν ἀρχάριους εἶναι ἡ ὀρθή ἐπίγνωση τοῦ ἑαυτοῦ τους. Στούς μεσαίους εἶναι ἡ νοερά αἴσθησις, ἡ ὁποία διακρίνει ἀλάνθαστα τό πραγματικό ἀγαθό ἀπό τό φυσικό ἀγαθό καί ἀπό τό ἀντίθετό του κακό. Στούς, δέ, τέλειους εἶναι ἡ γνώσις πού ἔχουν ἀπό θεϊκή ἐκκλῆψη, ἡ ὁποία ἔχει τή δύναμιν νά φωτίζει πλήρως μέ τή λάμψη τῆς καί ὅσα σκοτεινά υπάρχουν μέσα στούς ἀλλοιους.

Μιλῶντας, κατά τρόπο γενικό, αὐτό πού ἀναγνωρίζεται ὡς διάκριση εἶναι ἡ ἀλάνθαστη γνώσις καί ἀντίληψις τοῦ Θεοῦ θελήματος σέ κάθε καιρό καί τόπο καί περίπτωσις, ἡ ὁποία ὑπάρχει, συνήθως, στούς καθαρούς κατά τήν καρδιά, τό σῶμα καί τό στόμα. Διάκριση σημαίνει συνειδησις ἀμόλυντη καί καθαρότητα τῶν αἰσθήσεων.

Σέ ὅλες τίς κατά Θεόν προσπάθειές μας τρεῖς ἰσχυροί μᾶς σκάπτουν ὑποῦλως οἱ δαίμονες. Κατ' ἀρχάς, ἀγωνίζονται νά μήν κατορθωθεῖ τό ἀγαθό. Ἐπειτα, ἀφ' οὗ νικηθοῦν στό πρῶτο σημεῖο, ἀγωνίζονται, ὥστε τό ἀγαθό πού κατορθώθηκε νά μήν εἶναι καθ' ὅλα θεάρεστο. Ὅταν, δέ, καί σ' αὐτόν τόν στόχο ἀποτύχουν οἱ κλέπτες, τότε πησιάζουν ἀθόρυβα στήν ψυχὴν μας καί

μᾶς μακαρίζουν ὅτι σέ ὅλα πολιτευόμεθα, ὅπως θέλει ὁ Θεός.

Ἀντίπαλος τοῦ πρώτου πολέμου εἶναι ἡ συστηματική μέριμνα τοῦ θανάτου, τοῦ δεύτερου ἡ ὑποταγή καί ἡ ἐξουθένωσις καί τοῦ τρίτου ἡ ἐντονὴ καί συνεχὴς αὐτομεμψία.

Ἄλλο πρᾶγμα εἶναι ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ καί ἄλλο ἡ βοήθειά Του καί ἄλλο ἡ προστασία Του καί ἄλλο τό ἔλεος Του καί ἄλλο ἡ παράκλησίς Του. Τό μέν πρῶτο ἐκτείνεται σέ ὅλη τήν κτίσις, τό δεύτερο μόνο στούς πιστούς, τό τρίτο στούς πιστούς, στούς πραγματικά πιστούς, τό τέταρτο σέ ὅσους τόν ὑπηρετοῦν, τό, δέ, τελευταῖο σέ ὅσους Τόν ἀγαποῦν.

Ἄς προσπαθήσουμε νά μάθουμε τά θεῖα μέ ἰδρῶτες μᾶλλον, παρά μέ ξηρά λόγια. Διότι κατά τήν ὥραν τοῦ θανάτου θά χρειαστεῖ νά δείξουμε ὄχι λόγια ἀλλὰ ἔργα. Ἐκεῖνοι πού ἄκουσαν ὅτι ὑπάρχει κάπου κρυμμένος θησαυρός τόν ἀναζητοῦν. Καί ἐπειδὴ μόχθησαν πολὺ στήν ἀναζήτησίν του, διαφυλάττουν μέ ἀγωνία τό εὖρημα. Ἐνῶ ἐκεῖνοι πού πλοῦτισαν ἄκοπα, σκορπίζουν μέ εὐκολία τά πλοῦτά τους.

“Ὅλοι ὅσοι προσεύχονται καί δέν εἰσακούονται ἀπό τόν Θεό τά αἰτήματά τους, ὅπωςδῆποτε γιά κάποια ἀπό τίς ἐξῆς αἰτίες δέν εἰσακούονται: Ὡ διότι ζητοῦν πρό τῆς ὥρας ἢ διότι ζητοῦν μέ ἀναξιοσύνη καί κενοδοξία ἢ διότι ἐάν εἰσακούονταν, ἐπρόκειτο νά ὑπερηφανευθοῦν ἢ νά πέσουν, μετά τήν ἀποκτιση τοῦ αἰτήματός τους, σέ ἀμέλεια.

Ἐφυγαν ὅλα τά πάθη ἀπό μερικούς ἀνθρώπους, ὅχι μόνο πιστοῦς ἀλλὰ καί ἀπίστους, ἐκτός ἀπό ἓνα πάθος (δηλαδή τήν ὑπερηφάνεια). Ἀφέθηκε μόνο αὐτό, διότι πρέπει νά ἀναπληρώσει ὅλα τά ἄλλα, ἐφόσον εἶναι τό πρωταρχικό κακό καί ἔχει τόση μεγάλη βλαπτικότητα, ὥστε καί ἀπό τοῦς οὐρανοῦς νά ρίχνει κάτω Ἀγγέλους.

Ἀρετές ὑπέρ τήν ἀνθρώπινη φύση εἶναι: Ἡ ἀγνότης, ἡ ἀοργησία, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ προσευχή, ἡ ἀγρυπνία, ἡ νηστεία, ἡ συνεχῆς κατάνυξη. Σέ ἄλλες ἀπό αὐτές ἔχουμε πρότυπα καί διδασκάλους ἀνθρώπους, σέ ἄλλες Ἀγγέλους καί σέ ἄλλες ὁ ἴδιος ὁ Θεός Λόγος εἶναι διδάσκαλος καί χορηγός.

Γιά τοῦς κοσμικούς «*ρίζα πάντων τῶν κακῶν ἡ φιλαργυρία*» (Α΄ Τιμ. στ΄ 10), ἐνῶ γιά τοῦς μοναχοῦς ἡ γαστριμαργία. Σέ ἀνθρώπους πνευματικούς ἀφήνει πολλῆς φορές ὁ Θεός κατ’ οἰκονομία μερικά ἀσῆμαντα πάθη. Κατηγερώντας, δέ, αὐτοί συνεχῶς τόν ἑαυτόν τους γιά τά μικρά καί ἀθῶα αὐτά πάθη, ἀποκοτοῦν ἀναφαίρετο πλοῦτο ταπεινοφροσύνης.

Στά πρῶτα βήματα τῆς μοναχικῆς ζωῆς, αὐτός πού δέν βρίσκεται κάτω ἀπό ὑπακοή δέν εἶναι δυνατόν νά ἀποκτήσει ταπεινώση, διότι καθένas πού μαθαίνει μόνος του μιά τέχνη περιπίπτει σέ ἐγωισμό καί ἐπίδειξη.

Σέ δύο γενικότατες ἀρετές καθόρισαν οἱ Πατέρες τήν πρακτική ζωή (στή νηστεία, δηλαδή, καί στήν ὑπακοή). Καί πολύ φυσικό, διότι ἡ μία ἀπό αὐτές φονεύει τίς ἡδονές, ἐνῶ ἡ ἄλλη, χορηγώντας ταπεινώση, ἐξασφαλίζει τήν ἐπιτυχία τῆς προηγούμενης. Ὅμοίως, καί τό πένθος ἔχει δύο καλὰ, ἐφόσον καί τήν ἀμαρτία φονεύει καί τήν ταπεινοφροσύνη προξενεῖ.

Πρὶν ἀπό κάθε πνευματική ἐργασία –εἴτε ἐξωτερική εἴτε ἐσωτερική– προηγεῖται ἡ δική μας πρόθεση καί ὁ ἐξαίρετος πόθος μας, καθῶς καί ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Καί ἐάν ἐμεῖς δέν καταβάλλουμε τά δύο πρῶτα, τό τελευταῖο (ἡ βοήθεια, δηλαδή, τοῦ Θεοῦ) δέν πρόκειται νά ἐπακοιουθῇ.

Μερικοί μακαρίζουν ἀνάμεσα στά πνευματικά χαρίσματα ὃ,τι φαίνεται ἐξωτερικά καί ὃ,τι θαυματοργεῖ καί δέν γνωρίζουν ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ ἄλλα, ἀνώτερα καί ἀπόκρυφα, τά ὁποῖα γι’ αὐτό καί δέν χάνονται.

Ἐκεῖνος πού πέτυχε τήν τέλεια κάθαρση, ἄν καί δέν βλέπει τήν ἴδια τήν οὐσία τῆς ψυχῆς τοῦ πλησίον, βλέπει, ὅμως, σέ τί κατάσταση βρίσκεται. Ἐκεῖνος πού προοδεύει, ἀλλὰ δέν ἔφτασε ἀκόμα στήν τελειότητα, ἀντιλαμβάνεται τήν ψυχική κατάσταση τοῦ πλησίον ἀπό τίς σωματικές ἐκδηλώσεις του.

Φῶς γιά ὅλα τά σωματικά μέλη εἶναι οἱ αἰσθητοί ὀφθαλμοί. Καί νοερό φῶς γιά τίς θεῖες ἀρετές εἶναι ἡ διάκριση.

Ἐπιμέλεια:
Σταυρούλα Μέντη

Ποιά έμβόλια πρέπει νά κάνουν οί ενήλικες τό φθινόπωρο;

Ἡ μεσοφθινοπωρινή περίοδος θεωρεῖται μία περίοδος αὐξημένης συμμόρφωσης τῶν ἀσθενῶν στὸν ἐμβολιασμό, καθὼς ἡ ἐπερχόμενη ἔναρξη τῆς χειμερινῆς περιόδου καί ἡ πτώση τῶν θερμοκρασιῶν εὐαισθητοποιοῦν, κυρίως, τίς εὐάλωτες ὁμάδες πληθυσμοῦ ἀπέναντι στοὺς ἀναπνευστικούς ιοὺς καί τὰ παθολόγια.

Τό ἐτήσιο ἀντιγριπικό ἐμβόλιο, τό ὁποῖο χαρακτηρίζεται ἀπό σαφῆ ἐποχικότητα, συστήνεται σέ ὅλους τοὺς ἐνήλικες ἄνω τῶν 60 ἐτῶν, μέ ἔμφαση στή χρήση ἐνισχυμένων σκευασμάτων γιά τὰ ἄτομα ἄνω τῶν 65, ἀλλὰ καί στοὺς πάσχοντες μέ χρόνιας νόσους ἀνεξαρτήτως ἡλικίας. Ἰσχυρή σύσταση ὑπάρχει καί γιά τοὺς ἐνήλικες μέ τίς παθήσεις τοῦ γενικοῦ πληθυσμοῦ, ὅπως τό βρογχικό ἄσθμα, ἡ ΧΑΠ, οἱ καρδιοπάθειες, ὁ σακχαρώδης διαβήτης κτλ.

Ἐπιπλέον, ὁ ἐμβολιασμός ἐνηλίκων λειτουργεῖ ὡς τεῖχος προστασίας ὄχι μόνο ἀτομικά ἀλλὰ καί σέ ἐπίπεδο κοινότητας, περιορίζοντας τή μετάδοση σέ ἀνοσοκατεσταλμένους, ἐγκύους καί ἄλλα εὐπαθῆ ἄτομα, τὰ ὁποῖα ἀδυνατοῦν νά ἐμβολιαστοῦν ἢ ἀπουσιάζουν οἱ προϋποθέσεις αὐτά νά ἀναπτύξουν ἐπαρκῆ ἀνοσολογική ἀπάντηση.

Τό φθινόπωρο εἶναι, ἐπίσης, κατάλληλη περίοδος γιά τό ἐμβόλιο κατά τοῦ RSV, τό ὁποῖο ἐπεκτάθηκε, πλεόν, σέ ἐνήλικες ἄνω τῶν 60 ἐτῶν μέ ὑποκείμενα νοσήματα, ἀλλὰ καί στίς ὁμάδες ὑψηλοῦ κινδύνου, ἀποσκοπώντας στή μείωση τῶν σοβαρῶν ἐπιπλοκῶν πού μπορεῖ νά προκύψουν ἀπό τή λοίμωξη.

Ὡστόσο, πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι ὁρισμένα ἐμβόλια πού προάγουν τήν ἀναπνευστική ὑγεία δέν κατέχουν ἀποκλειστικά ἐποχικό χαρακτῆρα καί δύναται νά χορηγηθοῦν ὁποιαδήποτε στιγμή τοῦ ἔτους, ὅπως γιά παράδειγμα ὁ πνευμονοκοκκικός ἐμβολιασμός.

Ἡ σημασία τῆς ἀνοσοποίησης τῶν ἐνηλίκων ἔγκειται στό γεγονός ὅτι ἡ ἀνοσία πού ἀποκτήθηκε στήν παιδική ἡλικία ἐξασθενεῖ σταδιακά μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, ἐνῶ, παράλληλα, ἡ γήρανση τοῦ ἀνοσοποιητικοῦ συστήματος (ἀνοσογήρανση) καθιστᾷ τοὺς ἐνήλικες, καί ἰδίως τοὺς ἡλικιωμένους, περισσότερο εὐάλωτους σέ λοιμώξεις τοῦ κατώτερου ἀναπνευστικοῦ καί σέ σοβαρότερες ἐπιπλοκές αὐτῶν. Ἡ συστηματική κάλυψη ἔναντι νοσημάτων ὅπως ἡ ἐποχική γρίπη, ὁ πνευμονιόκοκκος καί ὁ RSV μειώνει σημαντικά τή βαρύτητα καί τίς νοσηλείες ἀπό τή νόσο, τίς ἐπιπλοκές σέ ἀσθενεῖς μέ χρόνια νοσήματα (ΧΑΠ, καρδιοπάθειες, σακχαρώδη διαβήτη κ.ἄ), καθώς καί τή θνητότητα στίς εὐπαθεῖς ἡλικιακές ομάδες.

Ἡ σημασία τῆς ἀνοσοποίησης τῶν ἐνηλίκων ἔγκειται στό γεγονός ὅτι ἡ ἀνοσία πού ἀποκτήθηκε στήν παιδική ἡλικία ἐξασθενεῖ σταδιακά μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, ἐνῶ, παράλληλα, ἡ γήρανση τοῦ ἀνοσοποιητικοῦ συστήματος (ἀνοσογήρανση) καθιστᾷ τοὺς ἐνήλικες, καί ἰδίως τοὺς ἡλικιωμένους, περισσότερο εὐάλωτους σέ λοιμώξεις τοῦ κατώτερου ἀναπνευστικοῦ καί σέ σοβαρότερες ἐπιπλοκές αὐτῶν.

Ἐπιπλέον, ὁ ἐμβολιασμός ἐνηλίκων λειτουργεῖ ὡς τείχος προστασίας ὄχι μόνο ἀτομικά ἀλλὰ καί σέ ἐπίπεδο κοινότητας, περιορίζοντας τή μετάδοση σέ ἀνοσοκατεσταλμένους, ἐγκύους καί ἄλλα εὐπαθεῖς άτομα, τά ὁποῖα ἀδυνατοῦν νά ἐμβολιαστοῦν ἢ ἀπουσιάζουν οἱ προϋποθέσεις αὐτά νά ἀναπτύξουν ἐπαρκῆ ἀνοσολογικὴ ἀπάντηση.

Ἡ μεσοφθινοπωρινή περίοδος θεωρεῖται μία περίοδος αὐξημένης συμμόρφωσης τῶν ἀσθενῶν στόν ἐμβολιασμό, καθώς ἡ ἐπερχόμενη ἔναρξη τῆς χειμερινῆς περιόδου καί ἡ πτώση τῶν θερμοκρασιῶν εὐαίσθητοποιοῦν, κυρίως, τίς εὐάλωτες ομάδες πληθυσμοῦ ἀπέναντι στοὺς ἀναπνευστικούς ιούς καί τὰ παθογόνα.

Τέλος, ἡ τήρηση τοῦ ἐπικαιροποιημένου προγράμματος ἐμβολιασμῶν μειώνει τόν φόρτο παροχῆς ὑπηρεσιῶν ὑγείας στό σύστημα ὑγείας, ἰδίως κατά τοὺς χειμερινούς μῆνες, ὅπου οἱ ἀναπνευστικές λοιμώξεις παρουσιάζουν τὰ μεγαλύτερα ποσοστά καταγραφῆς.

Δρ. Σταματούλα Τσικρικά

Πρόεδρος Ἑνώσεως
Πνευμονολόγων Ἑλλάδας,
Πρόεδρος Ὁμάδας Προαγωγῆς Ὑγείας
καί Διακοπῆς Καπνίσματος
Εὐρωπαϊκῆς Πνευμονολογικῆς
Ἑταιρείας (2023-2026),
Secretary and Treasurer of
UEMS Pneumology Section

Κόπος καί μόχθος: τό τίμημα γιά τή χρήση τοῦ ἀγαθοῦ τῆς ἐνέργειας

Μετασχηματισμοί τοῦ πιά βασικοῦ συστατικοῦ τῆς δημιουργίας

Τή χρησιμοποιοῦμε κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μας: ὅταν περπατᾶμε, ὅταν ἐργαζόμαστε, ὅταν τρῶμε,..., ἀκόμη καί ὅταν κοιμόμαστε. Πρόκειται γι' αὐτό τό μεγαλειώδες συστατικό, μέ τό ὁποῖο ἐφοδίασε ὁ πάνσοφος Δημιουργός τό σύμπαν, αὐτό πού, ὅπως γράψαμε σέ προηγούμενο σημείωμα¹, ἀποτελεῖ τήν ἀρχική αἰτία τῆς ὑλικῆς δημιουργίας: τήν ἐνέργεια. Αὐτή κινεῖ τά οὐράνια σώματα ἀλλὰ καί τά μέλη τοῦ σώματός μας, αὐτή κάνει τήν καρδιά μας νά πάλλῃ, αὐτή μᾶς θερμαίνει, αὐτή βρίσκεται πίσω ἀπό ὅλες τίς δραστηριότητές μας. Ἐνέργεια πού κατακλύζει τό σύμπαν καί ἔχει τήν παράδοση ἱκανότητα νά μεταμορφώνεται καί νά προσαρμόζεται σέ ὅλες τίς χρήσεις καί τίς ἀνάγκες μας.

Ὁ κόπος καί ὁ μόχθος εἶναι ἡ δική μας ἀπειροελάχιστη μικρή συμμετοχή στό μεγαλειώδες γεγονός τῆς ἐνέργειας, πού κινεῖ ὅλη τήν κτίση.

Ἡ θαυμάσια διατροφική ἀλυσίδα, γιά παράδειγμα, πού κρατᾷ ὅλους τοὺς ζωντανούς ὁργανισμούς «ἐνεργοῦς», δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ διαδοχικοί μετασχηματισμοί ἐνέργειας, πού ξεκινοῦν ἀπό τόν Ἥλιο: στό ἐσωτερικό τοῦ Ἥλιου οἱ πυρηνικές ἀντιδράσεις παράγουν τεράστια ποσά **πυρηνικῆς ἐνέργειας**. Ἐνα μέρος ἀπό αὐτή τήν ἐνέργεια μετατρέπεται σέ **φωτεινή ἐνέργεια**, ἡ ὁποία φωτίζει καί τή γῆ μας. Τά φυτά

μέσω τοῦ μηχανισμοῦ τῆς φωτοσύνθεσης ἀξιοποιοῦν τήν ἡλιακή ἀκτινοβολία στή σύνθεση ὕδατανθράκων ὅπως ἡ γλυκόζη (**χημική ἐνέργεια**). Τά φυτοφάγα ζῶα καί, στή συνέχεια, τά σαρκοφάγα καί ἐμεῖς ἀναλίσκουμε τίς θρεπτικές οὐσίες (καύση τῶν τροφῶν) παράγοντας **κινητική ἐνέργεια** γιά τή συντήρηση τῶν ζωτικῶν λειτουργιῶν (κίνηση καρδιάς, ἀναπνευστικό σύστημα, ...) καί τίς σωματικές κινήσεις μας καί σέ **θερμική ἐνέργεια** γιά τή διατήρηση τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος.

Καί ἡ κοπιαστική ἐργασία, ὅταν γίνεται γιά καλό σκοπό, ἀμείβεται μέ συμμετοχή στήν ἄκοπτη ἀπόλαυση τῶν ἀγαθῶν τῆς αἰωνιότητος.

Ἡ συνολική ἐνέργεια τοῦ σύμπαντος εἶναι σταθερή

Δέν υπάρχει σημείο στό σύμπαν στό ὁποῖο νά μὴν ἐκδηλώνεται ἡ ἐνέργεια, εἴτε σάν βαρύτητα εἴτε σάν ἡλεκτρισμός εἴτε σάν ἡλεκτρομαγνητική ἀκτινοβολία εἴτε ὑπό κάποια ἄλλη μορφή. «Ζοῦμε σέ ἓνα φυσικό σύμπαν ἐνέργειας, ὅπου τά πάντα εἶναι μιά ἐκδήλωση τῶν διαφορετικῶν μορφῶν ἐνέργειας»².

Κάθε δραστηριότητά μας καταναλίσκει κάποιο εἶδος ἐνέργειας. Στήν πραγματικότητα, δέν καταναλίσκουμε ἐνέργεια μέ τίς δραστηριότητές μας, ἀξιοποιοῦμε ἐνέργεια μιᾶς μορφῆς, μετατρέποντάς την σέ κάποια ἄλλη μορφή³. Διότι ὑπάρχει ἓνας ἀπαραβίαστος κανόνας: ἡ συνολική ἐνέργεια τοῦ σύμπαντος εἶναι σταθερή⁴. Ὅμως, μέσω τῶν διαδοχικῶν

μετασχηματισμῶν ἡ ποιότητά της διαρκῶς υποβαθμίζεται σέ θερμότητα, ὅπως θά δοῦμε σέ ἄλλο σημεῖωμα.

Κόπος καί μόχθος

Ζοῦμε σέ ἓνα σύμπαν ὅπου κάθε στιγμή διακινουῦνται ἀσύλληπτα ποσά ἐνέργειας, ἔργο θεικοῦ μεγαλείου καί σοφίας. Καί ἑμεῖς, τοποθετημένοι σέ ἓναν προνομιοῦχο πλάνητη, ἀπολαμβάνουμε δωρεάν τά ἀγαθά (ἡ σχέση μας μέ τή δημιουργία εἶναι βιωματική): Αἰσθανόμαστε θαληπωρή, ὅταν μᾶς θερμαίνουν οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου τόν χειμῶνα, ἀπολαμβάνουμε τό ὑπέροχο κλῆμα, πού διαμορφώνεται ἀπό τά μετεωρολογικά φαινόμενα (τό ὄξυγόνο, τό νερό) καί αἰσθανόμαστε εὐεξία, ὅταν ἔχουμε ἀναπληρώσει τά ἐνεργειακά μας ἀποθέματα. Ὑπάρχει, ὅμως, καί ἓνα μικρό τίμημα: ὁ κόπος καί ἡ ἐξάντληση πού αἰσθανόμαστε μετά ἀπό ἐπίπονη ἐργασία, λόγῳ ἐξάντλησης τῶν ἐνεργειακῶν μας πόρων.

Ὁ κόπος εἶναι τό τίμημα γιά τή χρῆση τῶν δυνατοτήτων πού μᾶς παρέχει τό ὑπέροχο ἀγαθό τῆς ἐνέργειας. Ἀποτελεῖ παιδαγωγικό ἐπιτίμιο τοῦ πανάγαθου Θεοῦ μετά τήν πτώση τῶν πρωτοπλάστων: «ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τόν ἄρτον σου» (Γεν. γ' 19). Συγχρόνως, καθῶς τό σῶμα συμμετέχει στόν πνευματικό ἀγῶνα τῆς ψυχῆς, ἡ ἀπόκτηση τῶν ἀρετῶν καί τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν συνοδεύεται ἀπό κόπο ⁵.

Ὁ κόπος καί ὁ μόχθος εἶναι ἡ δική μας ἀπειροελάχιστα μικρή συμμετοχή στό μεγαλειῶδες γεγονός τῆς ἐνέργειας, πού κινεῖ ὅλη τήν κτίση. Καί ἡ κοπιαστι-

**«Μή μισήσεις ἐπίπονον ἐργασίαν»
συμβουλευεῖ ὁ σοφός Σειράχ (Σοφ.
Σειρ. ζ' 15).**

κή ἐργασία, ὅταν γίνεται γιά καλό σκοπό, ἀμείβεται μέ συμμετοχή στήν ἄκοπη ἀπόλαυση τῶν ἀγαθῶν τῆς αἰωνιότητος. «Μή μισήσεις ἐπίπονον ἐργασίαν» συμβουλευεῖ ὁ σοφός Σειράχ (Σοφ. Σειρ. ζ' 15) ⁶.

Βασίλειος Περρουλέας, Φυσικός

1. «Καί ἐγένετο...ἐνέργεια», περιοδικό Σύνδεσμος, τ. 611, Αὐγουστος - Σεπτέμβριος 2026, σελ. 220.

2. «Ενέργεια: ἐπιστημονική, φιλοσοφική καί θεολογική διάσταση», Λουκά Γ. Χριστοφόρου, περιοδικό Ἀκτίνες, τ. 775, Μάιος - Ἰούνιος 2019, σελ. 83-96.

3. Γιά παράδειγμα, σέ ἓναν ὑδροηλεκτρικό σταθμό ἡ δυναμική ἐνέργεια πού ἔχει τό νερό ψηλά σέ ἓνα φράγμα, μετατρέπεται, ὅταν ἀνοίξουν οἱ πύλες, σέ ὁρμή τοῦ νεροῦ (κινητική ἐνέργεια), ἡ ὁποία κινεῖ τοὺς στροβίλους καί αὐτοί –μέσῳ γεννήτριας– παράγουν ἡλεκτρική ἐνέργεια. Καί ἡ ἡλεκτρική ἐνέργεια μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ γιά φωτισμό ἢ θέρμανση. Τίποτε ἀπό τήν ἀρχική ἐνέργεια δέν χάθηκε, ἀπλῶς ἀλλάξεε διαδοχικά μορφές.

4. Καί ἡ μᾶζα, σύμφωνα μέ τίς σύγχρονες ἀντιλήψεις τῆς Φυσικῆς, ἀποτελεῖ συμπυκνωμένη μορφή ἐνέργειας.

5. «Τά ἀγαθά κόποις κτῶνται» καί «τῶν πόνων (κόπων) πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰγάθ' οἱ θεοί» ἔλεγον οἱ Ἀρχαῖοι (Εὐνίκαρμος, 5ος αἰ. π.Χ.).

6. «ἐν κόποις περισσotέρως,...» γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Β' Κορ. ια' 23)

Νά πάω σέ ψυχολόγο ή σέ πνευματικό;

Τό ἐρώτημα αὐτό συναντᾶται συχνά σέ ἀνθρώπους μέ ἐνεργή πνευματική ζωή. Ἄλλοτε κρύβει τόν φόβο μήπως ἡ ἀναζήτηση ψυχολογικῆς βοήθειας ἀποτελεῖ ἔνδειξη ἀδύναμης πίστεως, καί ἄλλοτε τήν πεποίθηση ὅτι ὁ ψυχολόγος μπορεῖ νά καλύψει τόν ρόλο τοῦ πνευματικοῦ. Ἴσως, ὅμως, τό πρόβλημα νά βρίσκεται ἐξ ἀρχῆς στό «ἦ».

Ὁ ψυχολόγος καί ὁ πνευματικός δέν εἶναι δύο ἀνταγωνιστικές ἐπιλογές.

Ὁ ψυχολόγος καί ὁ πνευματικός δέν εἶναι δύο ἀνταγωνιστικές ἐπιλογές. Ἀπευθύνονται σέ διαφορετικές διαστάσεις τοῦ ἴδιου ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ μιά ἀδιάσπαστη σωματική, ψυχική, κοινωνική καί πνευματική ὁλότητα.

Ὁ ψυχολόγος ἀσχολεῖται μέ τόν ψυχικό κόσμο τοῦ ἀνθρώπου: τὰ συναισθήματα, τίς σκέψεις, τίς συμπεριφορές, τίς σχέσεις καί τίς ψυχικές δυσκολίες του. Ἡ μετάνοια, ἡ ἐξομολόγηση, ἡ σχέση μέ τόν Θεό καί ἡ πορεία πρὸς τήν σωτηρία, ἀνήκουν στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ψυχολόγος μπορεῖ νά μᾶς βοηθήσει νά κατανοήσουμε καί νά φροντίσουμε καλύτερα τόν ψυχικό μας κόσμο. Τόν δρόμο, ὅμως, πρὸς τήν σωτηρία τῆς ψυχῆς

Ὁ ψυχολόγος ἀσχολεῖται μέ τόν ψυχικό κόσμο τοῦ ἀνθρώπου: τὰ συναισθήματα, τίς σκέψεις, τίς συμπεριφορές, τίς σχέσεις καί τίς ψυχικές δυσκολίες του.

μας δέν θά τόν ἀναζητήσουμε στό γραφεῖο τοῦ ψυχολόγου, ἀλλὰ κοντά στόν Χριστό.

Ἄς πάρουμε ὡς παράδειγμα τόν θυμό. Ὁ ψυχολόγος μπορεῖ νά μᾶς βοηθήσει νά καταλάβουμε γιατί θυμώνουμε, τί πυροδοτεῖ τόν θυμό μας καί πῶς μπορούμε νά τόν διαχειριστοῦμε, χωρίς νά πληγώνουμε τόν ἑαυτό μας ἢ τοὺς ἄλλους. Ἡ Ἐκκλησία, ὅμως, μᾶς καλεῖ νά προχωρήσουμε βαθύτερα: ὄχι μόνο «πῶς θά ἐλέγξω τόν θυμό μου», ἀλλὰ «πῶς θά ἀποκτήσω πραότητα». Ὅχι μόνο «πῶς θά ἀλλάξω μιά συμπεριφορά», ἀλλὰ «πῶς θά ἀλλάξω στάση ζωῆς». Ἡ πίστη στόν Χριστό δέν εἶναι ἀπλῶς ἓνα σύνολο κανόνων καλῆς συμπεριφορᾶς· εἶναι τρόπος ζωῆς, μετάνοια, ἀλληγά τοῦ νοῦ καί τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖο στεκόμαστε ἀπέναντι στόν Θεό καί στόν συνάνθρωπο. Νοηματοδοτεῖ ὁλόκληρη τή ζωή μας.

Ἡ σύγκυση αὐτῶν τῶν δύο ρόλων μπορεῖ στήν πράξη νά ὀδηγήσει σέ δύο ἐντελῶς ἀντίθετα ἄκρα.

Ἕνας ἄνδρας 30 ἐτῶν παρουσιάζει ἐπαιληθμμένες ἐπιληπτόμορφες κρίσεις, χωρίς νά ἔχει ἐντοπιστεῖ ὀργανική αἰτία, ἐνῶ παράλληλα ἀναφέρει ὀπτασίες μέ δαιμονικό περιεχόμενο. Στό σπίτι καί στήν αὐλή του ἔχουν βρεθεῖ ἀντικείμενα, πού ὁ ἴδιος καί τό περιβάλλον του συνδέουν μέ πρακτικές μαγείας. Παρ' ὅτι ἔχει ἀπευθυνθεῖ σέ ψυχολόγο καί ψυχίατρο γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν συμπτωμάτων του, ἀρνεῖται κατηγορηματικά νά μιλήσει σέ πνευματικό. Σέ μιά τέτοια περίπτωση, εἶναι σημαντικό νά συνεχίζεται ἡ ἐπιστημονική διερεύνηση, χωρίς, ὅμως, νά

παραμερίζεται ή ούσιαστική ανάγκη της πνευματικής καθοδήγησης.

Στήν αντίθετη περίπτωση, μία νεαρή γυναίκα περίπου 20 ετών εμφανίζει σοβαρή ψυχωτική συμπτωματολογία και πιστεύει ακλόνητα ότι ο Θεός την έχει επιλέξει για μία ιδιαίτερη

‘Η μετάνοια, ή εξομολόγηση, ή σχέση με τον Θεό και ή πορεία προς τή σωτηρία, ανήκουν στή ζωή της ‘Εκκλησίας.

άποστολή. Παρ' ότι οι ειδικοί συστήνουν άμεση ψυχιατρική αντιμετώπιση και φαρμακευτική αγωγή, οι γονείς της την άρνούται, θεωρώντας ότι άρκοyn ή προσευχή και ή εξομολόγηση. ‘Η κατάστασή της, όμως, επιδεινώνεται. ‘Η προσευχή δέν καταργεί τήν ανάγκη θεραπείας μιās ψυχικής διαταραχής. ‘Ο πνευματικός δέν υποκαθιστά τον ψυχίατρο, όπως ο ψυχολόγος και ο ψυχίατρος δέν υποκαθιστούν –σέ καμία περίπτωση– τον πνευματικό.

‘Ο πνευματικός δέν υποκαθιστά τον ψυχίατρο, όπως ο ψυχολόγος και ο ψυχίατρος δέν υποκαθιστούν –σέ καμία περίπτωση– τον πνευματικό.

‘Η ανάγκη για ψυχολογική ή ψυχιατρική βοήθεια δέν είναι ούτε ντροπή, ούτε πνευματική αποτυχία. ‘Η φροντίδα της ψυχικής μας υγείας δέν μās απομακρύνει από τον Θεό, όπως και ή πνευματική ζωή δέν μās απαλλάσσει από τήν ευθύνη νά φροντίζουμε τον έαυτό μας, όταν άσθενεί.

‘Όπως, όταν άσθενεί τό σώμα μας, προσευχόμαστε αλλά άπευθυνόμαστε και στον γιατρό, έτσι και, όταν υποφέρει ο ψυχικός μας κόσμος, μπορούμε νά προσευχόμαστε –και ταυτόχρονα– νά άναζητούμε τήν κατάλληλη επιστημονική βοήθεια.

‘Όταν αντιμετωπίζουμε ένα πρόβλημα, πολλές φορές ζητάμε επίμονα από τον Θεό νά μās βοηθήσει, έχοντας όμως ήδη στό μυαλό μας τον τρόπο με τον οποίο περιμένουμε νά έρθει ή βοήθειά Του. Έδώ χρειάζεται ταπείνωση: Νά δεχθούμε ότι ή άπάντηση μπορεί νά έρθει διαφορετικά άπ' ό,τι φανταζόμαστε, άκόμη και μέσα από τους ανθρώπους πού θά βρεθούν στον δρόμο μας –έναν γιατρό ή έναν ειδικό ψυχικής υγείας.

Τό πραγματικό έρώτημα, λοιπόν, δέν είναι «ψυχολόγος ή πνευματικός». ‘Ο πνευματικός άποτελεί σταθερό σημείο άναφοράς στην πνευματική μας ζωή, ενώ ο ψυχολόγος μπορεί νά γίνει πολύτιμος, όταν ο ψυχικός μας κόσμος χρειάζεται φροντίδα. Χρειάζεται διάκριση, για νά γνωρίζουμε τί ζητάμε από τον καθένα, και ταπείνωση, για νά δεχόμαστε τή βοήθεια πού έχουμε ανάγκη.

‘Αγγελική Έλευθερία ‘Ι. Παπασαραντοπούλου, Ψυχολόγος

‘Όπως, όταν άσθενεί τό σώμα μας, προσευχόμαστε αλλά άπευθυνόμαστε και στον γιατρό, έτσι και, όταν υποφέρει ο ψυχικός μας κόσμος, μπορούμε νά προσευχόμαστε –και ταυτόχρονα– νά άναζητούμε τήν κατάλληλη επιστημονική βοήθεια.

ΜΕ-ΤΟΝ-ΦΑΚ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Λαοθάλασσα πιστών γιά τή θαυματουργή Ἱερή
Εἰκόνα «Παναγία Βουλκανιώτισσα» στή Μεσσήνη

Μέ εὐλάβεια καί τή συμμετοχή ἑκατοντάδων πιστών ὑποδέχθηκε σήμερα ἡ πόλη τῆς Μεσσήνης, τήν Ἱερά καί Θαυματουργό Εἰκόνα τῆς Παναγίας Βουλκανιώτισσης, ἐκ τῆς ὁμωνύμου Ἱερᾶς Μονῆς ἐπί τοῦ ὄρους Ἰθώμη.

Ἡ Ἱερά Εἰκόνα μεταφέρεται κατ' ἔτος στή Μεσσήνη, σέ ἀνάμνηση θαύματος πού ἐπιτέλεσε ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος στίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰῶνα, αὐτό τῆς διασώσεως τῆς εὐρύτερης περιοχῆς ἀπό θανατηφόρο νόσο.

Τῆς ὑποδοχῆς καί τῆς λιτανείας προέστησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Καρθαγένης καί Βορείου Ἀφρικῆς κ. Μελέτιος, Σταγῶν καί Μετεώρων κ. Θεόκλητος καί Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος. Ἡ Ἱερά Εἰκόνα, μέ λιτανευτική πομπή, περιήλθε τούς κεντρικούς δρόμους τῆς πόλης, οἱ ὁποῖοι ἦταν στρωμένοι μέ μυρτιές καί ἄνθη, καταλήγοντας στόν Μετοχιακό Ἱερό Ναό τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὅπου καί ἐναποτέθηκε γιά ὀκταήμερο προσκύνημα.

Ὁ Μητροπολίτης Μεσσηνίας, ἀπευθυνόμενος στούς πιστούς, ἀναφέρθηκε στή χάρη καί τήν προστασία τῆς Παναγίας στό ἀνθρώπινο γένος, τονίζοντας ὅτι Αὐτή ἀποτελεῖ τό στήριγμα καί τήν ἐλπίδα τοῦ κάθε πιστοῦ.

Κατά τή λιτάνευση τῆς ἱερᾶς Εἰκόνας, τιμές ἀπέδωσαν ἄοπλο τμήμα στρατιωτῶν τοῦ ΚΕΝ Καλαμάτας καί οἱ Φιλαρμονικές τῶν Δήμων Μεσσήνης καί Καλαμάτας.

Παρέστησαν ὁ Ὑφυπουργός Προστασίας τοῦ Πολίτη Ἰωάννης Λαμπρόπουλος, οἱ Βουλευτές Μεσσηνίας Μιλητιάδης Χρυσομάλλης καί Περικλῆς Μαντᾶς, ὁ Περιφερειάρχης Πελοποννήσου Δημήτριος Πτωχός, οἱ Δήμαρχοι Μεσσήνης Γεώργιος Ἀθανασόπουλος καί Καλαμάτας Ἀθανάσιος Βασιλόπουλος, ὁ πρ. Περιφερειάρχης Πελοποννήσου Πέτρος Τατούλης, Ἀντιπεριφερειάρχες, Ἀντιδήμαρχοι, Περιφερειακοί καί

Δημοτικοί Σύμβουλοι, ὁ Μεσσήνιος Ἀρχηγός τοῦ Πυροσβεστικοῦ Σώματος Ἀντιστράτηγος Θεόδωρος Βάγιας, ἐκπρόσωποι τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, τῶν λοιπῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, καθὼς καὶ ἄλλων τοπικῶν Φορέων.

Ἱερά Μητρόπολη Μεσσηνίας

Τό λαϊκό καί θρησκευτικό προσκύνημα τῆς Παναγίας Βουλκανιώτισσας στή Μεσσήνη, στὸν Ἱερό Ναό τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς (Μετόχι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βουλκάνου στή Μεσσήνη, γνωστό ὡς «Πανηγυρίστρα») γιὰ τὸ 2026 ξεκίνησε τὴν Κυριακὴ 20 Σεπτεμβρίου καὶ διήρκεσε ἕως καὶ τὴ Δευτέρα 28 Σεπτεμβρίου 2026. Κάθε στιγμή τῶν ἡμερῶν τῆς παραμονῆς τῆς Ἱερῆς Εἰκόνας στή Μεσσήνη, ὁ Ἱερός Ναός παρέμενε γεμάτος ἀπὸ πιστοὺς ποὺ προσέρχονται, γιὰ νὰ τὴν προσκυνήσουν, νὰ ζητήσουν τὴ χάρη Της, νὰ τὴ δοξολογήσουν καὶ νὰ τὴν εὐχαριστήσουν.

Παναγία Βουλκανιώτισσα, μεγάλη ἡ Χάρη Σου! Ὑμνοῦμε τὸ Ὄνομά Σου!
Σ' εὐχαριστοῦμε ἀπὸ καρδιᾶς καὶ παρακαλοῦμε νὰ συνεχίσεις νὰ μᾶς σκεπάζεις μέ τὴ Θεία Προστασία Σου!

- Ἡ κα **Σοφία Δουδούμη**, Αἴγιο, 80€, εἰς μνήμην τοῦ ἀγαπητοῦ συζύγου της, Ἡλία Δουδούμη.
- Ἡ κα **Ἀναστασία Κοτζάμπαση**, Ἀθήνα, 50€, εἰς μνήμην τοῦ συζύγου της, Κωνσταντίνου καὶ ἀδελφοῦ της, Νικολάου.
- Ἡ κα **Κλεοπάτρα Λάπα**, 20€, εἰς μνήμην Ἀργυρίου Κελληρτζῆ.
- Ἡ κα **Μαρία Παναγοπούλου**, Ἀθήνα, 50€, εἰς μνήμην Θεανῶς Βαλκανᾶ.
- Ὁ **κος Θεόδωρος Σταματόπουλος**, Παλαιό Φάληρο Ἀττικῆς, 500€, ὑπὲρ υγείας Γιουλσαμὴ Ἑλένης, Δήμητρας, Ἀνδρέου, Διονυσίου καὶ ὄλων τῶν ἀσθενούντων.

Ἡ Λιτανεία τῆς Ἱερῆς Εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Βουλκανιώτισσας ἐντάχθηκε στό Ἐθνικό Εὐρετήριο Ἀυλῆς Πολιτιστικῆς Κληρονομιάς τῆς Ἑλλάδας

Ἡ Λιτανεία τῆς Ἱερῆς Εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Βουλκανιώτισσας ἐντάχθηκε ἐπίσημα στό Ἐθνικό Εὐρετήριο Ἀυλῆς Πολιτιστικῆς Κληρονομιάς τῆς Ἑλλάδας. Ἡ θεσμική αὐτή ἀναγνώριση ἀπό τό Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ, σύμφωνα μέ τή Σύμβαση τῆς UNESCO τοῦ 2003, κατατάσσει τήν ἐν λόγῳ ζωντανή παράδοση σέ ὑψηλῆς ἀξίας δείγμα τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας, κάτι πού, παράλληλα, συνιστᾷ καί ἠθική ἐπιβράβευση τοῦ βιωματικοῦ της χαρακτῆρα.

Αὐτή ἡ μακραίωνη θρησκευτική καί πολιτιστική πρακτική τελεῖται ἀδιαλείπτως κάθε χρόνο τή νύχτα τῆς 19ης πρὸς τήν 20ή Σεπτεμβρίου, σέ ἀνάμνηση, κατά τήν παράδοση, τῆς διάσωσης κατοίκων τῆς περιοχῆς ἀπό λοιμό τόν 17ο/18ο αἰῶνα. Ἡ λιτανεία καλύπτει ἀπόσταση περίπου 20 χιλιομέτρων, καί πραγματοποιεῖται καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς νύχτας, συγκεντρώνοντας πλῆθος πιστῶν, πού συνοδεύουν τήν εἰκόνα μέ πεζοπορία. Ἡ κάθοδος ξεκινᾷ ἀπό τήν Ἱερά Μονή τοῦ Βουλκάνου στή μία τά μεσάνυχτα καί καταλήγει στίς δέκα τό πρωί στή Μεσσήνη, ὅπου ἡ Εἰκόνα παραδίδεται ἀπό τόν Ἡγούμενο στόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μεσσηνίας. Ἡ Εἰκόνα, τοποθετημένη σέ χρυσοκέντητο σακούλι, συνοδεύεται ἀπό καντήλι, ἄσβηστο, κατά τή λιτανεία. Ἀκολου-

θεῖ λιτανεία ἐντός τῆς πόλης τῆς Μεσσηνίας καί ἡ Εἰκόνα ἐνθρονίζεται στό Μετόχι τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὅποτε ξεκινᾷ τό ἱστορικό ἐμπορικό πανηγύρι, πού διαρκεῖ 9 ἡμέρες.

Πρόκειται γιά ἓνα ἀπό τά μεγαλύτερα καί πιό ἱστορικά πανηγύρια τῆς Πελοποννήσου, μέ μεγάλη θρησκευτική καί πολιτιστική σημασία.

Μέ τήν κατάταξη αὐτή, ἓνα ἔθιμο βαθιά ριζωμένο στήν ψυχή των Μεσσηνίων ἀποκτᾷ πλέον ἐπίσημη ἐθνική ἐμβέλεια, ἐπιβεβαιώνοντας ὅτι ἡ ζωντανή παράδοση παραμένει ἓνας ἀναπόσπαστος καί δυναμικός πυλώνας τοῦ σύγχρονου ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Συγχαρητήρια θερμά σέ ὅλους ὅσοι συνέβαλαν καί κοπίασαν γι' αὐτή τήν ἀναγνώριση!